

EEVA WIDSTRÖM, ANTTI VÄISÄNEN, TAPANI NISKANEN

**Erillisselvitys suun terveydenhuollon
tuotoksista ja kustannuksista
terveyskeskuksissa vuonna 2006**

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus

postimyynti: Stakes / Asiakaspalvelut PL 220, 00531 Helsinki

puhelin: (09) 3967 2190, (09) 3967 2308 (automaatti)

faksi: (09) 3967 2450 • Internet: www.stakes.fi

TYÖPAPEREITA

© Kirjoittajat ja Stakes

Taitto: Päivi Aarnio

ISBN 978-951-33-2109-3 (nid.)

ISSN 1795-8091 (nid.)

ISBN 978-951-33-2110-9 (PDF)

ISSN 1795-8105 (PDF)

Stakes, Helsinki 2008

Valopaino Oy
Helsinki 2008

Tiivistelmä

Widström Eeva, Väisänen Antti, Niskanen Tapani. Erillisselvitys suun terveydenhuollon tuotoksista ja kustannuksista terveyskeskuksissa vuonna 2006. Stakes, Työpapereita 7/2008. 50 sivua, hinta 17 €. Helsinki 2008. ISBN 978-951-2109-3

Terveyskeskusten suun terveydenhoitoa on seurattu joka kolmas vuosi erillisselvityksin vuodesta 1991. Tässä selvityksessä kuvataan suun terveydenhuollon tuotokset ja voimavarat vuonna 2006 ja tehdään vertailuja aikaisempiin selvityksiin. Terveyskeskuskohtaiset tunnusluvut esitetään liitetaulukoissa. Riittävän yksityiskohtaista tietoa oli käytettävissä 194 terveyskeskuksesta (77,3 %).

Selvitys osoittaa, että aikuisten hoito lisääntyi selvästi terveyskeskuksissa hammashoito-uudistuksen jälkeen. Erityisesti 48-vuotiailla ja sitä vanhemmilla terveyskeskuspalvelujen käyttö lisääntyi. Noin kolmannes 18–47-vuotiaasta väestöstä ja sitä vanhemmista ikäryhmistä noin viidennes käytti terveyskeskusten suunhoitopalveluja vuonna 2006. Lasten ja nuorten osuus potilaista oli kuitenkin edelleen merkittävä, 43,3 prosenttia. Myös hoidon kattavuus (79 % 6-17-vuotiailla) oli yhä korkea. Tämä ei anna aiheutta epäillä, että tämän pitkään priorisoidun ryhmän hoitoa olisi laiminlyöty aikuisten kustannuksella. Kiireellistä hoitoa tarvinneiden potilaiden osuus kaikista potilaista (24 %) laski hieman vuodesta 2003, mikä viittaa peruspalvelujen saatavuuden paranemiseen. Selvitys osoitti myös, että täysin hampaattomia oli hoidossa käyneitten joukossa vähän. Koska hampaattomuus on nopeasti vähenemässä, aikuisten hoidon tarve ja kysyntä tulevat jatkossa entisestään kasvamaan.

Terveyskeskuksiin on viime vuosina palkattu lisää henkilökuntaa. Suhteellisesti eniten kasvoi suuhygienistien määrä; 56 prosenttia verrattuna vuoteen 2000 ja 4 prosenttia verrattuna vuoteen 2003. Myös koko-aikaisten työntekijöiden osuus nousi. Henkilökunnan keskimääräinen työaika työkuukausina mitattuna nousi 0,4 työkuukaudella ja oli vuonna 2006 9,5 kuukautta. Erikoishammaslääkäreitä ja suuhygienistejä oli aikaisempaa useammassa terveyskeskuksessa. Tämä merkitsee palveluvalikoiman paranemista terveyskeskuksissa. Suhteessa väestöön sekä terveyskeskushammaslääkäreitä että suuhygienistejä oli yhä eniten maaseudulla ja taajama- ja maaseutu kuntayhtymissä ja vähiten kaupungeissa.

Sekä hammaslääkäreitä että koko henkilöstöä kohti laskettuna terveyskeskushammashoidon bruttokäyttökustannukset nousivat selvästi vuoteen 2003 verrattuna. Reaalisesti laskettuna nousua oli keskimäärin 14,4 prosenttia. Tulojen osuus menoista oli keskimäärin 23,8 prosenttia. Selvityksen tulokset osoittivat, että erot yksittäisten terveyskeskusten välillä brutto- ja nettokustannuksissa, potilastulojen osuuksissa ja hoidettujen potilaiden määrissä olivat edelleen suuria.

Avainsanat: terveyskeskushammashoito, tuotokset, käyttökustannukset, hammashoitohenkilöstö, potilasmäärät, kiireellinen hoito

Sammandrag

Widström Eeva, Väisänen Antti, Niskanen Tapani. Erillisselvitys suun terveydenhuollon tuotoksista ja kustannuksista terveystieteiden tutkimuksissa vuonna 2006 (Specialutredning om tandvårdens produktivitet och kostnader år 2006). Stakes, Työpapereita (Diskussionsunderlag) 7/2008. Helsinki 2008. 50 sidor, 17 €. ISBN 978-951-2109-3

Tandvårdens produktivitet och kostnader vid hälsocentralerna har följts upp med hjälp av särskilda utredningar sedan 1991. Den föreliggande rapporten beskriver situationen år 2006. Jämförelser görs med tidigare utredningar. Indikatorsiffror för individuella hälsocentraler presenteras i tilläggstabellerna. I studien ingick 194 hälsocentraler (77,3 %).

Utredningen visade att vuxentandvården har ökat vid hälsocentralerna sedan tandvård-sreformen genomfördes. Framför allt har fler 48-åringar och äldre har fått mer tandvård än tidigare. Ungefär en tredjedel av 18–47-åringarna och en femtedel av de äldre åldersgrupperna hade använt sig av tandvårdstjänsterna vid hälsocentralerna år 2006. Barnens och ungdomarnas andel av patienterna var fortfarande hög (43,3%). Täckningsgraden (andelen behandlade av hela åldersgruppen) var 79% i åldersgruppen 6–17 år och antyder att denna sedan länge prioriterade grupp inte försumats till förmån av vuxna. Andelen patienter som behövt brådsakande tandvård (24%) hade minskat något, vilket kan tyda på att tillgången till bastandvård har förbättrats. Utredningen visade också att få helt tandlösa sökte vård vid hälsocentralerna. Eftersom tandlösheten minskar kontinuerligt, dvs. fler behåller sina tänder, kommer är det sannolikt att vårdbehovet och vårdefterfrågan hos vuxna kommer att öka i framtiden.

Hälsocentralerna hade anställt fler personal. Antalet tandhygienister hade ökat mest, 56% jämfört med år 2000 och 4% med år 2003. Andelen heltidsanställda hade också ökat och den genomsnittliga ”effektiva” arbetstiden för all personal (9,5 månader per år) hade ökat med 0,4 månader jämfört med föregående undersökning. Specialisttandläkare och tandhygienister fanns vid flera hälsocentraler än tidigare, vilket tyder på att vårdutbudet har förbättrats. I förhållande till befolkningen fanns det fortfarande flest hvctandläkare och hygienister på landsbygden och i kommunförbund sammansatta av tätort och landsbygd och minst i städerna (där de flesta privattandläkare arbetar).

Tandvårdens bruttodriftskostnader hade ökat med 14,4% i jämförelse med år 2003. Inkomsterna (patientavgifterna etc) utgjorde 23,8% av driftskostnaderna. Skillnaderna mellan enstaka hälsocentraler var mycket stora när det gäller bruttokostnader, inkomster och antalet behandlade patienter i relation till antalet personal.

Nyckelord: tandvården vid hälsocentralerna, resultat, driftskostnader, tandvårdens personal, patienter, akuttandvård

Abstract

Widström Eeva, Väisänen Antti, Niskanen Tapani. Erillisselvitys suun terveydenhuollon tuotoksista ja kustannuksista terveyskeskuksissa vuonna 2006. (Special survey on output and cost of the Finnish Public Dental Service in 2006). STAKES, Työpapereita (Working papers) 7/2008. 50 pages, price € 17. Helsinki 2008. ISBN 978-951-2109-3

The output and cost of the Finnish Public Dental Service has been monitored every three years since 1991. This report describes the situation in 2006. Comparisons are made with data from previous reports. For comparative purposes data from individual health centres (PDS units) are presented in the annexes. A total of 194 health centres were included in the study (77.5% of all health centres in Finland).

The study showed that treatment of adults has increased in the PDS since the dental care reform of 2001-2002. Considerably more middle aged and elderly were treated than before. About a third of those aged 18-47 years and a fifth of those 48 years and older visited the PDS in 2006. The proportion of children and youngsters (under 18 years) was still high - 43.3% of all patients treated. The coverage (proportion of those treated of the age groups) was 79% in 6-17 year olds, indicating that this long time, prioritized group has not been neglected in favour of adults. The proportion of patients who received emergency treatment (24%) decreased somewhat, probably because access to basic care has improved. Few edentulous persons visited the PDS. With rapidly decreasing numbers of edentulous patients it is likely that there will be an increased need and demand for adult dental care in the future.

In 2006, the PDS employed more personnel than before. The number of dental hygienists increased most; by 56% in comparison with 2000 and by 4% with 2003. The proportion of fulltime equivalent personnel also increased as did the average "efficient" working hours for all personnel which increased by 0.4 months to 9.5 months per year from 2003. A higher number of health centres than before employed specialised dentists and dental hygienists, which indicates a better supply of services. In relation to population the numbers of PDS dentists and dental hygienists were still highest in the countryside and lowest in the towns and cities (where most private dentists work). The total dental care expenditure increased by 14.4% in comparison with the year 2003. The study found big differences between PDS units, as regards the dental care expenditure, income (e.g. patient fees collected) and numbers of patients in relation to numbers of staff.

Keywords: Public Dental Service, outcome, costs, personnel, patients, emergency care

Sisällys

Tiivistelmä
Sammandrag
Abstract

Johdanto	9
Selvityksen tavoite	9
Aineisto ja menetelmät	9
Tulokset	10
Henkilöstö ja toteutuneet työkuukaudet	10
Potilasmäärät ja hoitokäynnit	11
Kiireellinen hoito	14
Aikuisten hampaallisuus.....	15
Käyttökustannukset ja tulot.....	15
Terveyskeskuskohtaiset erot	18
Talouden ja tuotoksen tunnusluvut terveyskeskuksen koon mukaan	18
Kokonaiskäyttökustannukset	19
Vertailu aikaisempiin erillisselvityksiin	20
Pohdintaa.....	24
Kiitokset	25
Kirjallisuus.....	26
Liitteet:	
Liite 1. Tiedonkeruulomake.....	27
Liite 2. Suun terveydenhuollon brutto- ja nettokustannukset terveyskeskuksittain.....	34
Liite 3. Suun terveydenhuollon potilaat, tulot ja keskimääräiset henkilöstökustannukset terveyskeskuksittain	39
Liite 4. Hoidettujen potilaiden ikäryhmittäiset osuudet, hammashoitokäyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti ja aikuispotilaiden osuudet väestöstä	44

Johdanto

Ikärajojen poistaminen kunnallisten hammashoitopalvelujen käytöstä oli suun terveydenhuollon kehittämisessä merkittävä askel. 1900-luvun alkupuolen hyväntekeväisyysluonteisesta koululaisten hoidosta siirryttiin 1950-luvulla lakisääteiseen kunnalliseen kouluhammashoittoon ja edelleen 1970-luvulla kansanterveyslain mukaiseen lasten ja nuorten järjestelmälliseen hammashoittoon. Nyt 2000-luvulla on päästy muun terveydenhuollon mallin mukaiseen, hoidon tarpeesta lähtevään koko väestön suun terveydenhoitoon.

Lasten ja nuorten hammashoidon toteutumista on seurattu sekä valtakunnan että kuntien ja terveyskeskusten tasolla jo 1950-luvun lopulta. 1970-luvulla alettiin lasten ja nuorten hampaiden terveydentilasta ja palveluiden käytöstä kerätä yksityiskohtaisempaa tietoa lääkintöhallituksen erillisselvityksinä. Lääkintöhallituksen lakkauttamisen jälkeen terveyskeskushammashoidon seuranta valtakunnan tasolla siirtyi Stakesiin ja myös aikuisten hoito tuli mukaan joka kolmas vuosi tehtäviin selvityksiin. Yksityiskohtaisempia talous- ja kustannustietoja terveyskeskusten hammashoidosta alettiin koota osana erillisselvityksiä 1990-luvun alkupuolella pitkälti silloisen taloudellisen laskusuhdanteen aiheuttamien säästövaatimusten takia. Hammashoitouudistuksen jälkeen erillisselvityksen tietosisältöä on muutettu vastaamaan uusia hoitovelvoitteita. Erillisselvitysten tarkoituksena on ollut täydentää terveyskeskusten vuosittain Stakesille antamia toimintatietoja ja tuottaa materiaalia hammashoidon kehittämiseen, toiminnan suunnitteluun ja seurantaan niin koko maan tasolla kuin yksittäisissä terveyskeskuksissa. Koko valtakunnan tietotarpeista lähtevillä erillisselvityksillä on ollut ohjaava vaikutus myös yksittäisissä terveyskeskuksissa tapahtuvaan oman toiminnan seurantaan (1).

Selvityksen tavoite

Tämän selvityksen tarkoituksena on edellisten erillisselvitysten tapaan kuvata terveyskeskusten suun terveydenhuollon voimavaroja, tuotoksia ja kustannuksia vuonna 2006 ja tehdä vertailuja läänien sekä terveyskeskusten välillä. Vuoden 2006 tietoja vertaillaan myös aiempien erillisselvitysten tuloksiin (2-6). Lasten ja nuorten suun terveyttä ja terveyskeskuksissa annetun hoidon sisältöä (toimenpiteitä) koskevat tiedot julkaistaan erikseen.

Aineisto ja menetelmät

Selvityksen aineisto kerättiin vuoden 2005 lopulla terveyskeskusten johtaville hammaslääkäreille lähetetyillä kyselylomakkeilla. Lomake yksityiskohtaisine täyttöohjeineen oli saatavilla myös Stakesin verkkosivuilta. Henkilöstötiedot pyydettiin ammattiryhmittäin 2.10.2006 vallinneen tilanteen mukaan jaoteltuna kokoaikaisiin ja osa-aikaisiin työntekijöihin. Lisäksi pyydettiin tieto toteutuneesta työpanoksesta ns. työkuukausina koko vuoden 2006 ajalta. Taloustieto-osiossa tiedusteltiin hammashoidon kokonaiskäyttökustannuksia yhteensä ja lisäksi vielä alaryhmiin eriteltyinä sekä hammashuollon tuloja. Väestötiedot, samoin kuin hoidettujen potilaiden ja käyntien määrät, pyydettiin eriteltyinä tiettyihin ikäryhmiin. Hoitopalveluita käyttäneiksi (potilaiksi) laskettiin henkilötunnusten perusteella kaikki henkilöt, jotka olivat vuoden 2006 aikana käyneet yhden tai useamman kerran terveyskeskuksen hammashoidossa hoidon suorittajasta riippumatta. Käynneiksi laskettiin kaikki käyntikerrat terveyskeskuksen hammashoidossa samoin riippumatta hoidon suorittajasta. Uusina tietoina kyselyyn lisättiin vuonna 2003 WHO:n indeksi-ikäluokat ja kiireellistä hoitoa saaneet (Liite 1).

Tämän julkaisun sisältämien tulosten esittelyssä on noudatettu aikaisemmin käytössä ollutta ryhmittelyä, jotta tiedot olisivat mahdollisimman vertailukelpoisia aikaisempien selvitysten kanssa. Johtuen erikoisesta otoksesta absoluuttisia lukuja ei välttämättä voi suoraan verrata vuoden 2003

selvitykseen, mutta suhteellisia lukuja voi. Muistutuskierrosten jälkeen kyselyyn saatiin vastaukset 204 terveyskeskuksesta. Terveyskeskuksia oli vuonna 2006 kaikkiaan 251(251+ Ahvenanmaa, jonne kyselyä ei lähetetty), joten vastausprosentiksi muodostui 81,3 prosenttia. Kymmenen terveyskeskuksen vastauksia ei voitu ottaa mukaan johtuen atk-järjestelmän muutoksen aiheuttamista epävarmuuksista annetuissa tiedoissa. Tietoja tarkistettiin sähköpostitse ja puhelimitse 45 terveyskeskuksen osalta. Joitakin vastauksia jouduttiin mitätöimään analysointivaiheessa tilastollisen poikkeavuuden takia. Näin ollen joistakin terveyskeskuksista saadut tiedot jäivät joiltakin kohdin vajavaisiksi. Lopullisessa raportissa on käytetty 194 terveyskeskuksen tietoja, jolloin raportti käsitti 77,3 prosenttia Suomen terveyskeskuksista. Niiden väestömäärä vastasi 90 prosenttia koko maan väestöstä.

Tulokset

Henkilöstö ja toteutuneet työkuukaudet

Vuonna 2006 terveyskeskukset työllistivät yhteensä 5269 suun terveydenhuollon työntekijää (Taulukko 1). Kaikkia työntekijäryhmiä ei ollut edustettuina kaikissa terveyskeskuksissa. Hammaslääkäreitä (peruskoulutetut + erikoistuneet) oli yhteensä 1866 ja heitä työskenteli kaikissa kysymykseen vastanneissa 191 terveyskeskuksessa. Kokoaikaisessa työsuhteessa heistä oli 73,6 prosenttia ja osa-aikaisessa työsuhteessa 26,4 prosenttia. Erikoishammaslääkäreiden osuus kaikista hammaslääkäreistä oli 10,0 prosenttia, ja heitä työskenteli 70 terveyskeskuksessa. Erikoishammaslääkäreistä 55,3 prosenttia oli kokoaikaisia ja 44,7 prosenttia osa-aikaisia.

Suuhygienistejä oli 161 terveyskeskuksessa (84,3 %) ja muuta henkilökuntaa 86 terveyskeskuksessa (45,0 %). Hammashoitajia oli kaikissa vastanneissa terveyskeskuksissa. Merkittävin muutos henkilöstöryhmissä vuoden 2003 selvitykseen verrattuna oli suuhygienistien määrän selvä kasvu. Tämä näkyi erityisesti kokoaikaisten suuhygienistien lisäyksenä 497:stä 561:een. Tämä heijastui tehtyihin työkuukausiin, joiden keskiarvo nousi suuhygienisteillä 9,5 kuukauteen (8,6 vuonna 2003). Keskimääräiset työkuukaudet nousivat myös hammashoitajilla ja muulla henkilökunnalla, mutta pysyivät entisellään hammaslääkäreillä. Näin ollen kaikkien suun terveydenhuollon työntekijöiden keskimääräinen toteutuneiden työkuukausien määrä nousi 0,4 työkuukaudella (9,1→9,5). Tämä osoittaa trendin kääntyneen nousuun aiemmasta laskevasta suunnasta, mitä edelliset vuosien 2003, 2000 ja 1997 selvitykset osoittivat (4-6)

Taulukko 1. Suun terveydenhuollon henkilöstö terveyskeskuksissa vuonna 2006 ja koko vuoden toteutuneet työkuukaudet (n=194)

Henkilöstöryhmä	Lukumäärä 2.10.2006			Työkuukaudet		Keskiarvo / työntekijäryhmä
	kokoaikaiset	osa-aikaiset	yhteensä	kk	kk	
Hammaslääkärit*	1 374	492	1 866	17 398	9,3	
SHG:t / Hahut**	561	89	650	6 203	9,5	
Hammashoitajat	2 129	290	2 419	23 425	9,7	
Muut***	277	57	334	3 227	9,7	
Yhteensä	4 341	928	5 269	50 253	9,5	

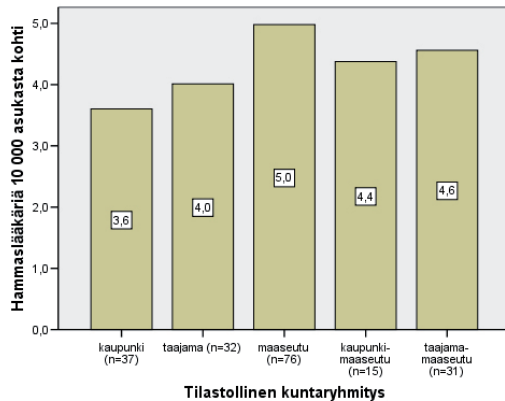
* Myös erikoishammaslääkärit

** Suuhygienistit ja hammashuoltajat

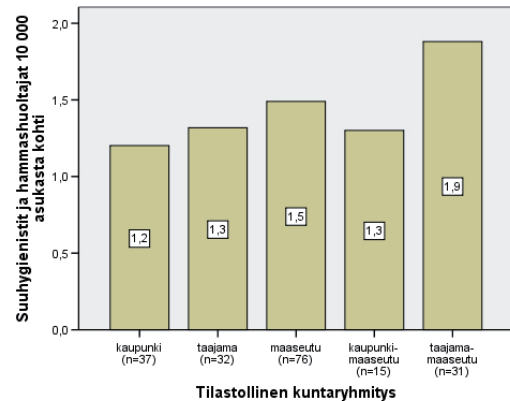
*** Vastaanottoavustajat ja välinehuoltajat

Henkilöstömääriä tarkasteltiin myös Tilastokeskuksen määrittelemän kuntaryhmittelyn mukaan¹. Terveyskeskushammaslääkäreitä asukasta kohti oli eniten maaseutumaisissa ja taajama-maaseutu kuntayhtymien muodostamissa terveyskeskuksissa (Kuviot 1 ja 2)². Kaupungeissa, missä jonot paikka paikoin olivat pitkiä, oli terveyskeskushammaslääkäreitä vähiten. Taajama-maaseutu kuntayhtymissä suuhygienistien määrä asukasta kohden oli selvästi suurempi kuin kaikissa muissa kuntaryhmissä.

Kuvio 1. Terveyskeskushammaslääkärit 10 000 asukasta kohti kuntaryhmittäin (n=191).

Kuvio 2. Terveyskeskussuuhygienistit ja hammashuoltajat 10 000 asukasta kohti kuntaryhmittäin (n=191).

Potilasmäärät ja hoitokäynnit

Tutkimusterveyskeskusten alueella asui vuonna 2006 noin 4,8 miljoonaa asukasta. Heistä hammashoidossa oli käynyt noin 1,6 miljoonaa henkilöä. Taulukossa 2a on esitetty väestön ja hammashoitopotilaiden jakautuminen ikäryhmittäin ja lääneittäin, potilaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä sekä eri ikäryhmien osuudet potilaista. Lasten ja nuorten maksuttoman hoidon yläikäraja oli vuonna 2006 17 vuotta. Vuoden 2003 selvitykseen verrattuna, lasten ja nuorten (0–17-vuotiaat) osuus potilaista oli laskenut ja puolestaan 48–64-vuotiaiden, 64–75-vuotiaiden sekä yli 75-vuotiaiden osuus oli kasvanut (6). Nuorilla aikuisilla ja keski-ikäisillä (18–47-vuotiaat) muutosta ei juuri ollut tapahtunut. Edelleen lasten ja nuorten osuus oli kuitenkin merkittävä, 43,3 prosenttia kaikista potilaista.

Etelä- ja Länsi-Suomen läänit kattoivat yli 75 prosenttia kaikista potilaista. Vuoteen 2003 verrattuna Etelä-Suomen lääni oli kasvattanut osuuttaan kaikista potilaista ja muut läänit menettäneet³. Tämä muutos oli osittain seurausta muuttoliikkeestä. Edelliseen selvitykseen verrattuna väestömäärä oli kasvanut Etelä- ja Länsi-Suomessa ja laskenut muualla.

Taulukossa 2b on esitetty suun terveydenhuollon käynnit ikäryhmittäin ja lääneittäin sekä ikäryhmien osuudet kaikista käynneistä. Taulukosta nähdään, että eniten käyntejä oli 0–17 -vuotiailla, 42,8 prosenttia kaikista käynneistä. Tämä oli kuitenkin lähes 5 prosenttia vähemmän kuin edellisessä selvityksessä (6). Eniten käynnit olivat lisääntyneet 48–64-vuotiailla. Heidän osuutensa käynneistä oli 16,1 prosenttia, kun se vuonna 2003 oli 12,9 prosenttia. Läänistä Etelä-Suomen läänissä olivat käynnit lisääntyneet ja muissa vähentyneet. Etelä-Suomen osuus oli 41,8 prosenttia kaikista käynneistä, mikä oli lähes 5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003. Tämä merkitsi samalla sitä, että Etelä-Suomen lääni ohitti Länsi-Suomen läänin käyntien määrässä.

1. Tilastokeskuksen jaottelua (kaupunkimainen, taajaan asuttu, maaseutumainen kunta) on hieman muokattu sen mukaan onko kyseessä ollut usean kunnan kuntayhtymä, jossa kunnat olisi muuten luokiteltu eri luokkiin. Näin ollen käytössä on luokitus kaupunki, taajama, maaseutu, kaupunki-maaseutu (joka on kaupungin ympärille rakentunut yhtymä) ja taajama-maaseutu (joka on taajaman ja maaseutumaisen kunnan yhtymä).

2. Tässä kohtaa on laskettu henkilöt yhteensä (kokoaikaiset + osa-aikaiset).

3. Tämä johtunee osittain siitä, että vastaamattomien joukossa oli lähes yksinomaan maaseudun pieniä kuntia ja että Etelä-Suomi oli lähes kokonaan edustettuna.

Taulukko 2a. Suun terveydenhuollon potilaat ikäryhmittäin ja lääneittäin terveyskeskuksissa vuonna 2006

	Väestön määrä vastanneissa tk:ssa	Potilaat	Kattavuus, potilaiden osuus vastaavanikäisestä väestöstä %	Ikäryhmän potilaiden osuus kaikista potilaista %
Ikäryhmittäin (n=185)*				
0 - 5	301 439	166 820	55,3	10,5
6 - 17	664 904	523 384	78,7	32,8
0 - 17	966 343	690 204	71,4	43,3
18 - 47	1 830 963	526 693	28,8	33,0
48 - 64	1 110 159	233 812	21,1	14,7
65 - 74	394 569	80 454	20,4	5,0
75 -	341 358	62 628	18,3	3,9
Kaikki	4 643 392	1 593 791	34,3	100,0
Lääneittäin (n=191)				
Etelä-Suomen lääni	2 080 086	673 753	32,4	41,1
Länsi-Suomen lääni	1 606 857	582 624	36,3	35,5
Itä-Suomen lääni	470 157	170 468	36,3	10,4
Oulun lääni	415 893	155 206	37,3	9,5
Lapin lääni	181 078	58 881	32,5	3,6
Kaikki	4 754 071	1 640 932	34,5	100,0

* Kaikista terveyskeskuksista ei ollut saatavilla ikäryhmäkohtaisia potilastietoja, mutta kokonaismäärät olivat.

Taulukko 2b. Suun terveydenhoitokäyntien määrät ja niiden ikäryhmittäiset osuudet terveyskeskuksissa vuonna 2006

Ikäryhmittäin (n=191)	Käynnit	Osuus kaikista käynneistä %
0 - 5	225 575	5,0
6 - 17	1 691 725	37,8
0 - 17	1 917 300	42,8
18 - 47	1 416 299	31,6
48 - 64	721 135	16,1
65 - 74	250 511	5,6
75 -	173 764	3,9
Kaikki	4 479 009	100,0
Lääneittäin (n=191)		
Etelä-Suomen lääni	1 875 243	41,9
Länsi-Suomen lääni	1 589 341	35,5
Itä-Suomen lääni	439 522	9,8
Oulun lääni	422 343	9,4
Lapin lääni	152 560	3,4
Kaikki	4 479 009	100,0

Itä-Suomen läänissä oli edelleen selvästi eniten potilaita ja käyntejä hammaslääkəriä kohti (Taulukko 3). Tämä selittyi hammaslääkärien pienellä määrällä ja toisaalta suuhygienistien suurella määrällä väestöä kohti, mikä mahdollisti suuren potilasmäärän. Edelliseen selvitykseen verrattuna potilasmäärä hammaslääkəriä kohti kasvoi selvästi. Keskimäärin potilasmäärä oli 943 /hammaslääkəri, kun se vuonna 2003 oli 817. Potilasmäärät kasvoivat kaikissa lääneissä. Lapin läänissä potilaita ja käyntejä oli edelleen vähiten hammaslääkəriä kohti. Kaiken kaikkiaan kasvua tapahtui potilaiden/hml. osalta 15,4 prosenttia ja käyntien/hml. osalta 13,0 prosenttia verrattuna edelliseen selvitykseen (6).

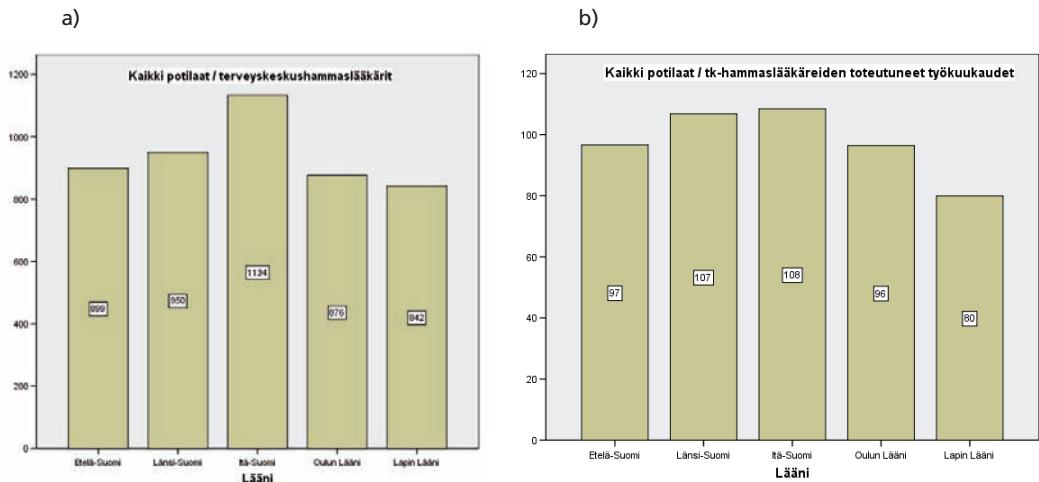
Taulukko 3. Potilaat* ja hoidossa käynnit keskiarvoina hammaslääkəriä kohti lääneittäin vuonna 2006.

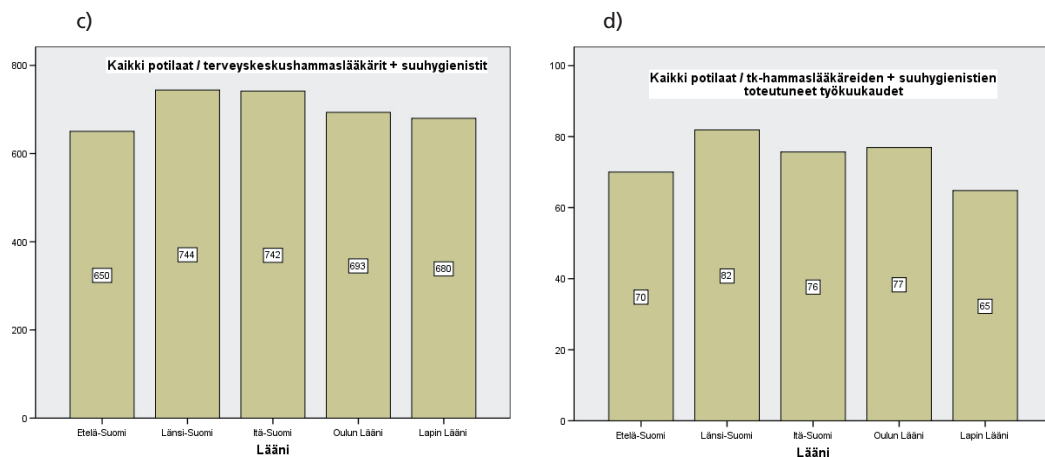
Lääni (n=186)	Potilaat / hammaslääkəri	Käynnit / hammaslääkəri	Vastanneita terveyskeskuksia
Etelä-Suomen lääni	899	2 471	48
Länsi-Suomen lääni	950	2 603	76
Itä-Suomen lääni	1 134	2 876	24
Oulun lääni	876	2 307	22
Lapin lääni	842	2 198	16
Kaikki	943	2 534	186

* Lukuihin sisältyvät kaikkien henkilöstöryhmien (hammaslääkärit, suuhygienistit, hammashuoltajat ja -hoitajat) potilaat ja käynnit

Potilaiden määrä terveyskeskushammaslääkəriä kohti oli suurin Itä-Suomen läänissä (Taulukko 3 ja kuvio 3a). Tämä kuitenkin tasoittui kun tarkasteluun lisättiin suuhygienistit (3b). Kuvissa 3c ja 3d on esitetty potilaiden määrä suhteutettuna toteutuneisiin työkuukausiin. Tälläkin tarkastelulla Itä-Suomen läänin tilanne parani kun mukaan otettiin suuhygienistit. Lapin läänissä oli selvästi vähiten potilaita työkuukautta kohti. Tarkasteltuna yksittäisten terveyskeskusten tasolla, olivat erot hammaslääkəriä kohti laskettuina paikoittain vieläkin suuremmat, mutta ne tasoittuivat kun tarkasteltiin tilannetta kaikkia työntekijöitä kohti.

Kuvasarja 3: Potilaat hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja työkuukausia kohti laskettuna (n=186).

Kiireellinen hoito

Kiireellistä hoitoa⁴ saaneiden potilaiden määrät ja hoitokäynnit kysyttiin ensi kertaa vuonna 2003. Vuonna 2006 kiireellistä hoitoa sai lähes 400 000 potilasta (Taulukko 4) ja käynnejä oli yhteensä yli 500 000. Lasten ja nuorten osuus potilaista oli noin 16 prosenttia ja käynneistä noin 15 prosenttia. 18–47-vuotiaat muodostivat suurimman ryhmän, mikä käsitti noin 46 prosenttia sekä potilaista että käynneistä. Yli 75-vuotiaiden osuus jäi melko vähäiseksi, eli noin 5 prosenttiin.

Taulukko 4. Kiireellisen hoidon potilaat ja käynnit ikäryhmittäin ja terveyskeskuksen väestöpohjan mukaan.

Ikäryhmä	Kiireellisen hoidon potilaat (n=186)	Ikäryhmän osuus kiireellisen hoidon potilaista (%)	Kiireellisen hoidon käynnit (n=188)	Ikäryhmän osuus kiireellisen hoidon käynneistä (%)
0 - 5	6 788	1,8	7 766	1,5
6 - 17	55 881	14,5	71 731	13,9
18 - 47	176 894	45,8	234 907	45,5
48 - 64	95 684	24,8	131 457	25,5
65 - 74	30 888	8,0	42 432	8,2
75 -	19 915	5,2	27 621	5,4
Kaikki	386 050	100,0	515 914	100,0

Terveyskeskuksen koko	Kiireellisen hoidon potilaat (n=186)	Kiireellisen hoidon potilaiden osuus terveyskeskuksen kaikista potilaista (%)	Kiireellisen hoidon käynnit (n=188)	Kiireellisen hoidon käyntien osuus kaikista terveyskeskuksen käynneistä (%)
Alle 8 000 asukasta (n=69)	33 530	21,9	44 304	10,7
8 000 - 20 000 asukasta (n=60)	77 619	25,2	103 573	12,4
Yli 20 000 asukasta (n=57)	274 901	24,7	368 037	12,2
Kaikki	386 050	24,2	515 914	11,5

4 Kiireellisillä potilailla tarkoitetaan päivystysaikoina hoidossa käyneitä tai perustyöaikana "ylimääräisinä" hoidettuja ja suunterveydenhuollon toimenpideluokituksessa kiireellisiksi luokiteltuja (WYA10). (Liite 1)

Vähän yli 70 prosenttia kiireellisen hoidon potilaista hoidettiin suurten paikkakuntien (yli 20 000 asukasta) terveyskeskuksissa. Kiireellistä hoitoa saaneiden potilaiden osuus kaikista potilaista oli 24 prosenttia ja kiireellisten käyntien osuus kaikista käynneistä oli 12 prosenttia. Kiireellisen hoidon osuudet potilaista ja käynneistä olivat laskeneet verrattuna edelliseen selvitykseen (8): vuonna 2003 kiireellisen hoidon potilaiden osuus kaikista potilaista oli 33 prosenttia ja kiireellisten käyntien osuus kaikista käynneistä 16 prosenttia.

Aikuisten hampaallisuus

Täysin hampaattomia terveyskeskuksissa tutkituista tai tarkastetuista potilaista oli vain pieni osa (Taulukko 5). (Tutkituilla/tarkastetuilla tarkoitetaan potilaita, joille on tehty (koko) suun ja hampaiden tarkastus statusmerkintöineen). Vanhemmassa ikäryhmässä heitä oli hieman enemmän kuin nuoremmassa ikäryhmässä. Hampaattomuus oli tavallisinta pienillä paikkakunnilla ja toisaalta taas yli 20 omaa hammasta oli valtaosalla kaupungeissa hoidetuista. Verrattuna edelliseen selvitykseen vuonna 2003 (8), kokonaan hampaattomien tarkastettujen osuus oli edelleen vähentynyt.

Taulukko 5. Hampaattomien ja vähintään 20 hammasta omaavien osuudet tarkastetuista WHO:n indeksi-ikäryhmissä terveyskeskuksen väestöpohjan mukaan.

Terveyskeskuksen koko (n=169)	Tutkitut / tarkastetut potilaat hoidossa käyneistä %	Hampaattomien osuus tutkituista / tarkastetuista %	Niiden osuus tutkituista / tarkastetuista, joilla vähintään 20 hammasta %
35 - 44 -vuotiaat			
Alle 8 000 asukasta	43,6	0,05	88,3
8 000 - 20 000 asukasta	41,1	0,12	85,9
Yli 20 000 asukasta	41,8	0,02	94,3
Kaikki	41,8	0,04	92,1
65 - 74 -vuotiaat			
Alle 8 000 asukasta	43,0	3,6	44,2
8 000 - 20 000 asukasta	40,5	2,7	48,9
Yli 20 000 asukasta	38,7	2,6	58,0
Kaikki	39,6	2,8	54,2

Käyttökustannukset ja tulot

Bruttokäyttökustannukset asukasta kohti vaihtelivat Itä-Suomen 70 eurosta Lapin 86 euroon (Taulukko 6). Myös bruttokustannusten erot potilasta kohti olivat samansuuntaiset. Käyntiä kohti laskettuna Lappi poikkesi selvästi muista lääneistä, joilla kustannukset olivat lähes samat. Kaikkien läänien keskiarvon jäädessä 74 euroon oli se Lapin läänin osalta 89 euroa. Vuoteen 2003 verrattuna bruttokustannukset nousivat reaalisesti asukkaita ja käyntejä kohti, mutta laskeneet potilaita kohti hieman. Käyntiä kohti laskettuna nousua oli keskimäärin 3,6 prosenttia (71€ vuonna 2003)⁵.

5 Tässä esityksessä euromääräiset suuret on muutettu vuoden 2006 rahaksi käyttäen Tilastokeskuksen kuntatalouden terveystoimen hintaindeksiä. Kustannusten ja tulojen kehitystä vuosina 1997–2006 on esitelty tarkemmin alkaen sivulta 16.

Taulukko 6. Suun terveydenhuollon bruttokäyttökustannukset terveys-keskuksissa lääneittäin vuonna 2006. Keskiarvot asukasta, potilasta ja käyntiä kohti

Lääni (n=189)	Terveysskeskusten lukumäärä	Bruttokäyttökustannukset / asukas €	Bruttokäyttökustannukset / potilas €	Bruttokäyttökustannukset / käynti €	Bruttokäyttökustannukset indeksinä koko maa = 100
Etelä-Suomen lääni	49	78	203	74	100
Länsi-Suomen lääni	77	78	191	71	96
Itä-Suomen lääni	25	70	181	71	96
Oulun lääni	22	81	195	74	100
Lapin lääni	16	86	230	89	120
Kaikki	189	78	196	74	100

Työssä olevia hammaslääkäreitä kohti laskettuna bruttokäyttökustannukset vaihtelivat läänien välillä suuresti Oulun läänin 167 000 eurosta Itä-Suomen läänin 212 000 euroon (Taulukko 7). Tämä kuitenkin tasoittui, kun tilannetta tarkasteltiin suhteessa koko henkilöstöön. Itä-Suomessa hammaslääkäreitä oli suhteellisesti vähemmän ja suuhygienistejä suhteellisesti enemmän. Sekä hammaslääkäriä että koko henkilöstöä kohti laskettuna bruttokäyttökustannukset nousivat reaalisti laskettuna selvästi vuoteen 2003 verrattuna, keskimäärin nousua oli noin 14,4 prosenttia. Erityisesti Itä-Suomen läänissä nousu oli suurta, 32,7 prosenttia. Tämä selittyy kuitenkin hammaslääkärien määrän laskuna ja tasoittuu, kun mitataan bruttokustannuksia kaikkia henkilökuntaan kuuluvia kohti. Reaalista nousua oli Itä-Suomen osalta silti 17,7 prosenttia. Vyörytysten suhteellinen osuus kokonaismenoista oli laskenut edelliseen selvitykseen verrattuna (6). Keskimäärin vyörytykset olivat 7,6 prosenttia menoista, mikä oli yli prosenttiyksikön vähemmän kuin vuonna 2003. Suurimmat vyörytykset tehtiin keskimäärin Länsi-Suomen läänissä (noin 9 % kokonaismenoista) ja pienimmät Lapin läänissä (noin 5 % kokonaismenoista).

Taulukko 7. Suun terveydenhuollon bruttokäyttökustannukset keskiarvoina hammaslääkäriä ja hammas-huollon koko henkilöstöä kohti, sekä vyörytettyjen menojen osuudet lääneittäin vuonna 2006.

Lääni (n=190)	Bruttokäyttökustannukset / hammaslääkäri €	Bruttokäyttökustannukset / kaikki hammas-huollon työntekijät €	Bruttokäyttökustannukset / indeksinä Koko maa = 100	Vyörytettyjen menojen osuus kokonaismenoista % (n=192)
Etelä-Suomen lääni	180 333	64 996	100	6,9
Länsi-Suomen lääni	182 307	65 258	100	8,9
Itä-Suomen lääni	212 382	69 129	106	6,8
Oulun lääni	167 315	63 939	98	7,5
Lapin lääni	187 892	63 737	97	4,9
Kaikki	184 511	65 421	100	7,6

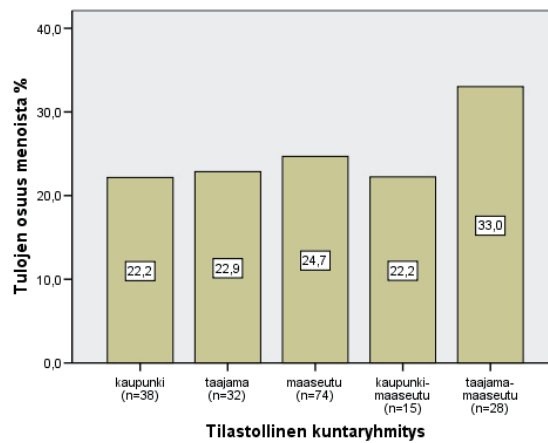
Terveysskeskushammashoidon tulojen osuus menoista vaihteli merkittävästi läänien välillä (Taulukko 8). Itä-Suomessa tulojen osuus menoista oli 26,4 prosenttia ja Lapin läänissä 18,5 prosenttia. Tämä näkyi myös tuloissa hammaslääkäriä kohti. Lapissa jäätin alle 35 000 euroon kun tulot Itä-Suomessa olivat yli 52 000 euroa. Verrattuna edelliseen vuoden 2003 selvitykseen, tulot hammaslääkäriä ja työntekijää kohti kasvoivat koko maan tasolla yli 8 prosenttia. Tulojen osuus menoista kasvoi eniten Itä-Suomessa, lähes 3 prosenttiyksikköä ja laski Länsi-Suomessa lähes 3 prosenttiyksikköä (6).

Taulukko 8. Suun terveydenhuollon tulojen osuus bruttokäyttökustannuksista ja tulot kaikkia hammas- huollon työntekijöitä kohti laskettuna lääneittäin vuonna 2006*.

Lääni	Tulojen osuus menoista % (n=187)	Tulot / hammaslääkäri € (n=185)	Tulot / hammashuol- lon työntekijä € (n=186)
Etelä-Suomen lääni	24,0	42 797	15 419
Länsi-Suomen lääni	24,6	44 458	16 009
Itä-Suomen lääni	26,4	52 054	18 196
Oulun lääni	21,2	35 587	13 505
Lapin lääni	18,5	34 468	11 875
Kaikki	23,8	43 190	15 526

* Tulot käsittävät kaikki terveyskeskuksen hammashuollon tulot. Kuviosta 4 nähdään, että taajama- maaseutu-kuntayhtymissä tulojen osuus menoista oli merkittävästi suurempi verrattuna muihin kuntaryh- miin.

Kuvio 4. Tulojen osuus menoista kuntaryhmittäin (n=187)

Nettokustannukset (bruttokustannukset - tulot) olivat pienimmät Itä-Suomen läänissä ja korkeimmat Lapin läänissä (Taulukko 9). Aukasta kohti laskettuna nettokäyttökustannukset olivat Itä-Suomessa 52 € ja Lapissa 70 €, potilasta kohti laskettuna Itä-Suomessa 134 € ja Lapissa 188 € ja käyntiä kohti laskettuna Itä-Suomessa 53 € ja Lapissa 73 €. Koko maan keskimääräiset nettokäyttökustannukset asukasta kohti vuoden 2006 rahassa mitattuna nousivat vuoteen 2003 verrattuna 16,6 prosenttia, mutta potilasta kohti vain 0,3 prosenttia ja käyntiä kohti vain 1,8 prosenttia (6).

Taulukko 9. Suun terveydenhuollon nettokäyttökustannukset terveyskeskuksissa lääneittäin vuonna 2006. Keskiarvot asukasta, potilasta ja käyntiä kohti.

Lääni (n=187)	Nettokäyttö- kustannukset / asukas €	Nettokäyttö- kustannukset / potilas €	Nettokäyttö- kustannukset / käynti €	Nettokäyttö kustannukset indeksinä Koko maa = 100
Etelä-Suomen lääni	58	155	56	100
Länsi-Suomen lääni	59	143	54	96
Itä-Suomen lääni	52	134	53	95
Oulun lääni	64	154	59	105
Lapin lääni	70	188	73	130
Kaikki	59	150	56	100

Terveyskeskuskohtaiset erot

Julkaisun loppuosan liitetaulukoiissa (Liitteet 2–4) on esitetty yksittäisiä terveyskeskuksia koskevat tiedot. Liitetaulukosta 2 käy ilmi, että terveyskeskuskohtaiset erot sekä brutto- että nettokustannuksissa olivat suuret. Asukkaita kohti laskettuna bruttomenot vaihtelivat välillä 47 €–154 €, keskiarvon ollessa 77 €. Nettomenot olivat välillä 33 €–103 € ja keskiarvo 58 €. Vastaavasti potilasta kohti laskettuna bruttomenot vaihtelivat välillä 119 €–314 € ja nettomenot välillä 81 €–271 €. Käyntiä kohti laskettuna vaihteluväli oli bruttomenoissa 43 €–158 € ja nettomenoissa 26 €–136 €.

Liitetaulukossa 3 on esitetty terveyskeskuskohtaisia lukuja potilaista per hammaslääkäri, tulojen osuudesta menoista, henkilöstökustannuksista ja vyörytyksistä. Potilaiden määrä hammaslääkäriä kohti vaihteli terveyskeskuksissa suuresti (362–2092). Tulojen prosenttiosuus menoista (kokonaiskäyttökustannuksista) vaihteli välillä 11,9 prosenttia–40,4 prosenttia keskiarvon ollessa 24 prosenttia. Henkilöstökustannukset asukkaita ja potilaita kohti laskettuina vaihtelivat myös paljon (33 €–111 €) ja (88 €–236 €). Vyörytysten osuus kokonaiskäyttökustannuksista vaihteli 0 prosentin ja 27 prosentin välillä.

Liitteessä 4 tarkastellaan ikäryhmien osuuksia potilaista ja väestöstä terveyskeskuksittain. Lasten ja nuorten (0-17-vuotiaat) osuus potilaista oli keskimäärin 43 prosenttia, nuorten aikuisten ja keski-ikäisten (18–47-vuotiaat) 30 prosenttia ja yli 48-vuotiaiden 27 prosenttia. Näissäkin luvuissa oli paljon vaihtelua. Esimerkiksi lasten ja nuorten osuus potilaista vaihteli 26 prosentin ja 66 prosentin välillä. Käyntejä 1000 asukasta kohti oli keskimäärin 1071, mikä oli hieman vähemmän kuin vuonna 2003 (1086). Terveyskeskuskohtaiset erot olivat kuitenkin jälleen suuret ja vaihtelivat välillä 574–1906. Liitteen 4 viimeisissä sarakkeissa tarkastellaan aikuispotilaiden (18-vuotiaat ja vanhemmat) hoidon kattavuutta. Keskimäärin terveyskeskuksissa käyneiden aikuispotilaiden osuus aikuisväestöstä oli 29,3 prosenttia. Suurimmillaan kattavuus oli 57,0 prosenttia aikuisväestöstä ja alimmillaan 12,3 prosenttia.

Talouden ja tuotoksen tunnusluvut terveyskeskuksen koon mukaan

Potilaiden lukumäärää hammaslääkäriä kohti tarkasteltiin myös jaottelulla, jossa kunnat oli jaettu kolmeen luokkaan niiden väestömäärän mukaan. Kuten edellisessäkin selvityksessä, eniten potilaita hammaslääkäriä kohden kävi keskisuurissa terveyskeskuksissa (Taulukko 10a). Erot olivat melko pieniä ja ne olivat kaventuneet vuoteen 2003 verrattuna (6).

Taulukko 10a. Suun terveydenhuollon potilaat hammaslääkäriä kohti terveyskeskuksen väestöpohjan mukaan

Terveyskeskuksen koko (n=186)	Osuus terveyskeskuksista %	Potilaat / hammaslääkäri
Alle 8 000 asukasta	38,1	901
8 000 - 20 000 asukasta	31,7	985
Yli 20 000 asukasta	30,2	948
Kaikki	100,0	943

Tarkasteltaessa eri ikäryhmien osuuksia hoidetuista potilaista voitiin havaita, että keskisuurissa ja suurissa terveyskeskuksissa lasten ja nuorten osuus potilaista oli selvästi suurempi kuin pienissä terveyskeskuksissa (Taulukko 10b). Pienissä terveyskeskuksissa 0-17-vuotiaita potilaita oli noin 40 prosenttia ja aikuisten osuus oli 60 prosenttia kaikista potilaista. Suuremmissa terveyskeskuksissa lapsia ja nuoria oli potilaista noin 4 prosenttiyksikköä enemmän ja aikuisia vastaavasti vähemmän. Vuoden 2003 selvitykseen verrattuna lasten ja nuorten osuus potilaista oli laskenut hieman ja

aikuisten vastaavasti noussut (6). Henkilöstökustannuksissa potilasta kohti ei ollut suuria eroja erikokoisten terveyskeskusten välillä. Vuoteen 2003 verrattuna kustannukset olivat reaalisesti jopa laskeneet. Pienissä terveyskeskuksissa lasku oli suurinta, keskimäärin 10,7 prosenttia.

Taulukko 10b. Alle 18-vuotiaiden ja yli 18-vuotiaiden ikäryhmien osuudet kaikista potilaista, terveyskeskusten keskimääräiset henkilöstökustannukset ja hammaslääkäritiheys.

	(n=185)	(n=185)	(n=189)	(n=189)
Terveyskeskuksen koko	0-17 vuotiaiden osuus potilaista %	18-v. ja vanhempien osuus potilaista %	Henkilöstökustannukset / potilas €	Asukkaat hammaslääkäriä kohti
Alle 8 000 asukasta	40,6	59,4	145	2 247
8 000 - 20 000 asukasta	45,4	54,6	139	2 505
Yli 20 000 asukasta	44,4	55,6	145	2 706
Kaikki	43,3	56,7	143	2 467

Nettokäyttökustannukset olivat asukasta kohti laskettuna suurimmat pienissä kunnissa ja potilasta ja käyntiä kohti laskettuna suurimmissa kunnissa (Taulukko 10c). Nettokäyttökustannukset olivat nousseet hieman vuoden 2003 tasolta suhteutettuna asukkaisiin, potilaisiin ja käynteihin.

Taulukko 10c. Suun terveydenhuollon nettokäyttökustannukset asukasta, potilasta ja käyntiä kohti laskettuna terveyskeskuksen väestöpohjan mukaan

Terveyskeskuksen koko (n=187)	Nettokäyttökustannukset/ asukas €	Nettokäyttökustannukset/ potilas €	Nettokäyttökustannukset/ käynti €
Alle 8 000 asukasta	64	150	58
8 000 - 20 000 asukasta	56	142	53
Yli 20 000 asukasta	56	160	59
Kaikki	59	150	56

Kokonaiskäyttökustannukset

Hammashuollon yhteenlasketut kokonaiskäyttökustannukset vastanneissa 192 terveyskeskuksessa olivat noin 350 miljoonaa euroa (348 859 386 euroa). Henkilöstökustannukset olivat suurin yksittäinen menoerä, noin 70 prosenttia kokonaiskustannuksista (Kuvio 5). Henkilöstökustannuksista 7,8 prosenttia kului hammaslääkäreiden erillispalkkioihin. Hammashuollon osaksi tulleiden vyörytysten osuus kaikista kustannuksista oli noin 7,5 prosenttia, mikä oli vähemmän kuin vuosina 2003 (8,1 %) ja 2000 (9,0 %). Ostopalvelujen osuus oli noussut ja oli nyt 6,3 prosenttia, kun se vuonna 2000 oli 1,8 prosenttia.

Vertailu aikaisempiin erillisselvityksiin

Aiempien suun terveydenhuollon erillisselvitysten (4-6) tiedot toiminnan bruttokäyttökustannuksista muutettiin kunnallistalouden hintaindeksin mukaan vastaamaan vuoden 2006 rahanarvoa. Näin saadusta vertailusta voidaan todeta, että menot asukasta kohti laskettuna nousivat merkittävästi vuodesta 2003, mutta menot käyntiä kohti vain hieman.

Taulukko 11. Suun terveydenhuollon bruttokäyttökustannukset vuosina 2006, 2003, 2000 ja 1997 vuoden 2006 rahassa*.

	2006	2003	2000	1997
	€	€	€	€
Menot/asukas	78,0	67,8	59,9	59,7
Menot/käynti	73,6	72,4	63,2	62,1

* Luvut vuosilta 1997, 2000 ja 2003 on muutettu kunnallistalouden terveystoimen hintaindeksin mukaan vastaamaan vuoden 2006 arvoa. Selvityksessä mukana olleiden terveyskeskusten määrät olivat: 1997 n=246, 2000 n=236, 2003 n=244 ja 2006 n=194.

Potilasmäärien ja kustannusten kehitys vuosina 1997–2006 on esitetty kuvasarjassa 6. Rahanmääräiset arvot on muutettu vastaamaan vuoden 2006 rahan arvoa⁶. Sarjan ensimmäisestä kuvasta nähdään, että potilasmäärät hammaslääkäreitä kohti laskettuna nousivat. Tämä heijastuu suoraan käynteihin per hammaslääkäri (b). Eniten käyntejä hammaslääkäreitä kohti oli Itä-Suomessa ja vähiten Lapissa. Keskimäärin potilaiden ja käyntien määrät hammaslääkäreitä kohti olivat nousseet vuodesta 2003, mutta säilyneet lähes ennallaan vuoden 1997 tilanteeseen verrattuna.

Bruttokäyttökustannukset nousivat kaikilla mittareilla tarkastelujakson aikana 1997–2006 (c, d, e). Erityisesti asukkaita kohti laskettuna oli nousu ollut suurta, vuodesta 1997 keskimäärin noin 20 euroa. Potilasta kohti laskettuna keskimääräinen bruttokäyttökustannus oli kääntynyt lievään laskuun vuodesta 2003. Vuonna 2006 bruttokäyttökustannukset olivat keskimäärin lähes 200€/ potilas. Käyntiä kohti laskettuna bruttokustannukset olivat hieman yli 70 euroa. Suurimmat kustannukset löytyivät kaikilla mittareilla Lapista ja pienimmät Itä-Suomen läänistä. Käyntiä kohti laskettuna erot olivat Lappia lukuun ottamatta pienet.

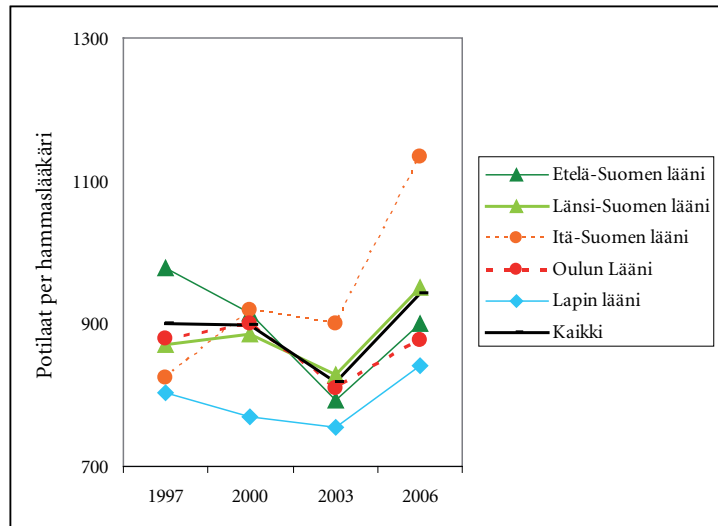
Tulojen osuus menoista vaihteli tarkastelujaksolla niin ajankohdan kuin lääninkin mukaan eikä selvää trendiä kumpaankaan suuntaan näyttänyt olevan (f). Keskimäärin tulot olivat 23 prosenttia ja 25 prosentin luokkaa jääden Lapissa selvästi alle 20 prosentin. Vuonna 2006 tulojen osuus menoista oli suurin Itä-Suomen läänissä, noin 26 prosenttia.

Nettokäyttökustannukset nousivat tarkastelujaksolla asukkaita kohti laskettuna 45 eurosta lähes 60 euroon (g). Potilaita ja käyntejä kohti laskettuna nousu ei ollut aivan yhtä selvää ja monin paikoin nettokäyttökustannukset olivat kääntyneet jopa laskuun vuosien 2003 ja 2006 välillä (h, i). Vuonna 2006 nettokäyttökustannukset olivat potilasta kohti noin 150 euroa ja käyntiä kohti noin 55 euroa.

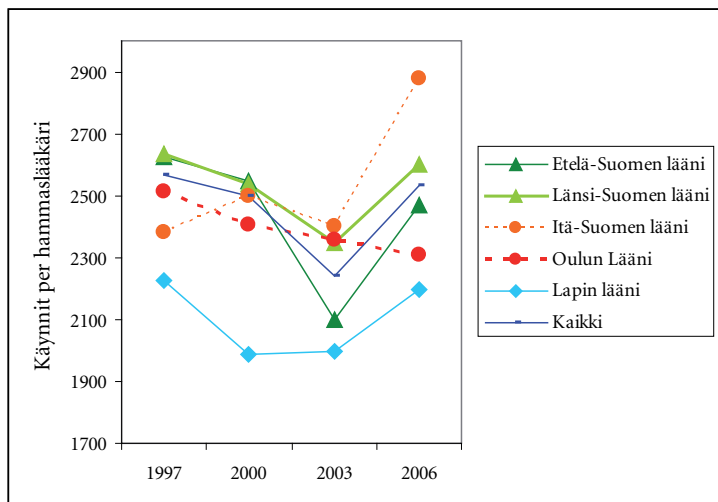
6 Hintaindeksinä on käytetty Tilastokeskuksen kuntatalouden terveystoimen hintaindeksiä. (www.stat.fi)

Kuvasarja 6. Potilasmäärien, käyntien ja kustannusten kehitys terveyskeskuksissa vuosina 1997–2006.

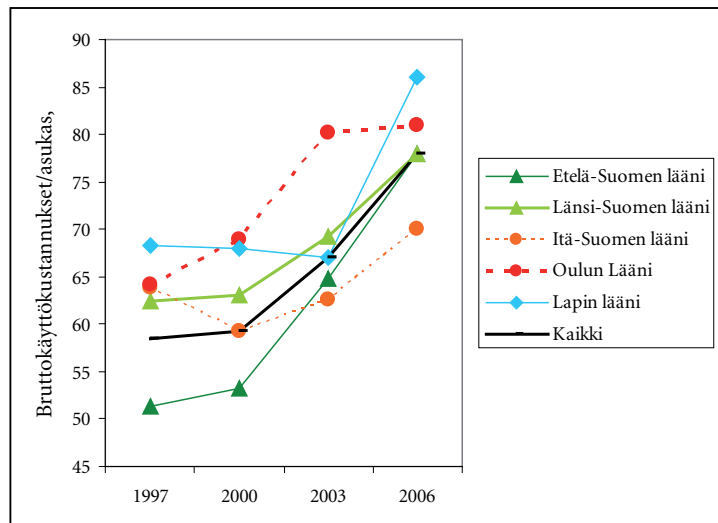
a)

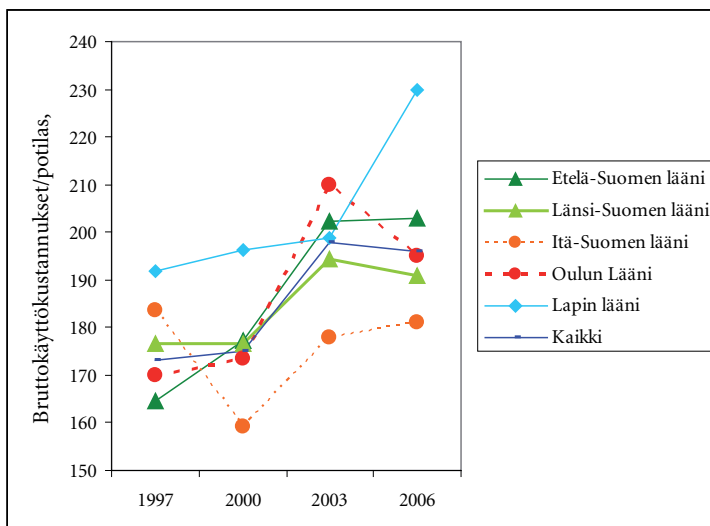
b)

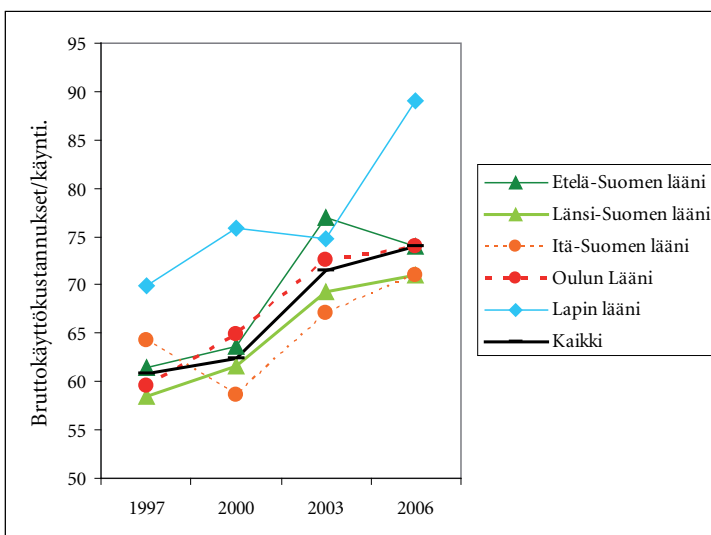
c)

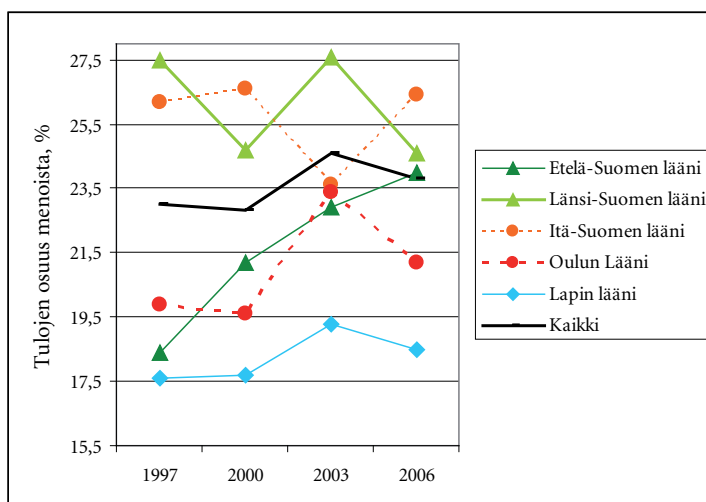
d)

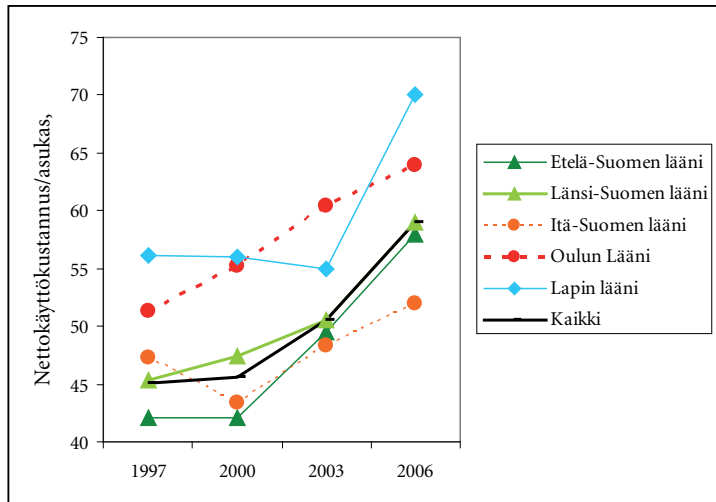
e)

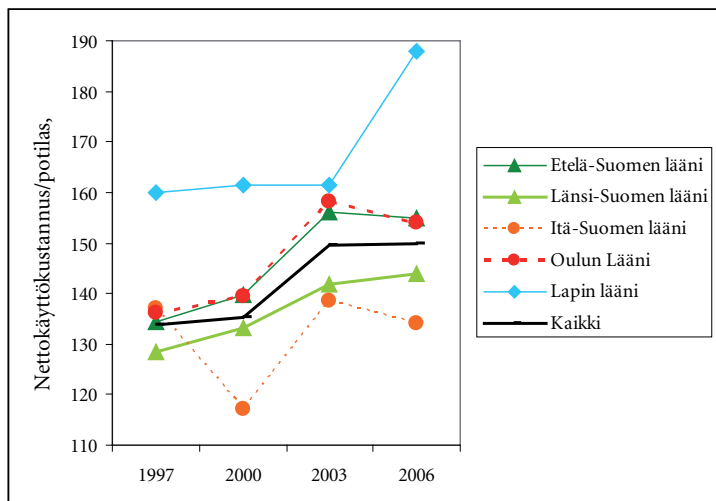
f)

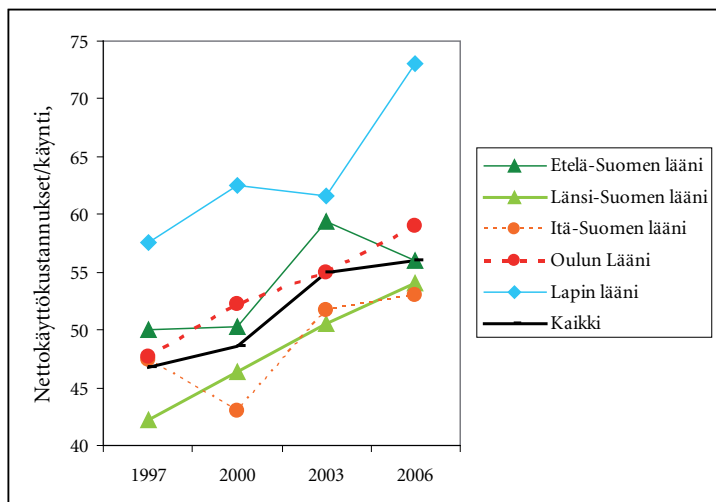
g)

h)

i)

Pohdintaa

Terveyskeskusten hammashoidon tuotoksia ja kustannuksia on seurattu benchmarking -tyyppisesti vuodesta 1991 (2-6). Vaikka toimintaa koskevan tiedon saanti on monilta osin parantunut, oli siinä vieläkin ongelmia. Tällä kertaa ongelmat johtuivat useimmiten kuntaliitoksista ja atk-järjestelmien muutoksista. Tästä johtuen joitakin terveyskeskuksia jouduttiin jättämään pois lopullisesta raportista. Lopullinen vastausprosentti 77,3 prosenttia oli silti korkea. Väestöpohja selvitykseen osallistuneissa kunnissa oli 4,8 miljoonaa. Näin ollen aineiston voidaan katsoa edustavan koko maata.

Tämä selvitys on järjestyksessään toinen, joka on tehty hammashoitouudistuksen jälkeen ja ensimmäinen hoitotakuulainsäädännön voimaantulon jälkeen. Selvityksen tarkoitus oli tuottaa tietoa terveyskeskushammashoidon toiminnasta. Yksittäisten terveyskeskusten lukujen tarkempaa analysointia ja syiden ja seurausten pohtimisesta ei ole voitu tässä suppeassa julkaisussa tehdä.

Selvityksen tulokset osoittavat, että terveyskeskuksiin on vuosiin 2000 ja 2003 verrattuna palkattu lisää henkilökuntaa. Suhteellisesti eniten on kasvanut suuhygienistien määrä; 51 prosenttia verrattuna vuoteen 2000 ja 2 prosenttia verrattuna vuoteen 2003. Jälkimmäisellä jaksolla suuhygienistien työsuhteita oli muutettu kokoaikaisiksi ja näin lisätty heidän työpanostaan. Ne terveyskeskukset, joissa ei ollut suuhygienistejä (n=33) olivat melko pieniä (keskimäärin 5400 asukasta, 2200 potilasta ja 5600 käyntiä). Itä-Suomessa näitä terveyskeskuksia oli vain kaksi, yli puolet niistä sijaitsi Länsi-Suomen läänissä.

Erikoishammaslääkäreitä oli aikaisempaa useammassa (70) terveyskeskuksessa. Yhteensä erikoishammaslääkäreitä oli 188, mikä oli 10,1 prosenttia kaikista hammaslääkäreistä. Tämä ja suuhygienistien yleistyminen merkitsevät palveluvalikoiman paranemista terveyskeskuksissa.

Selvityksemme osoitti myös sen, että sekä terveyskeskushammaslääkäriväestösuhde että suuhygienistiväestösuhde oli yhä suurin maaseudulla ja taajama-maaseutu kuntayhtymissä ja pienin kaupungeissa. Tämä on luonnollisesti peräisin ajalta ennen hammashoitouudistusta, jolloin tavoitteena oli järjestää kattavat palvelut ensisijaisesti lapsille ja nuorille koko maassa ja aikuisten ajateltiin hakeutuvan yksityissektorille ainakin tiheämmin asutuilla alueilla, joilla yksityisiä palveluja oli tarjolla. Maaseudulla terveyskeskukset vastaavat yhä koko väestön hammashuollosta, kaupungeissa vaihtelevasti osasta väestöstä. Tässä selvityksessä ei ole tarkasteltu yksityissektorin toimintaa lainkaan.

Alle 6-vuotiaista runsas puolet (55,6 %) oli käynyt tarkastuksessa tai hoidossa, vanhemmista koululaisista 79,2 prosenttia. Lapsipotilaiden hoidon kattavuus vaihteli suuresti terveyskeskusten välillä. Alhaisin ilmoitettu kattavuus oli 47,4 prosenttia ja korkein 97,3 prosenttia (keskiarvo 78,5 %). Jakauma ei kuitenkaan ollut normaali, vaan se oli hieman vino vasemmalle niin, että alle 5 prosentissa terveyskeskuksista lasten osuus oli alle 60 prosenttia ja yli puolessa terveyskeskuksista osuus oli yli 80 prosenttia. Peittävyysluvut olivat korkeita eivätkä anna aiheutta epäillä, että lasten ja nuorten hoitoa olisi hammashoitouudistuksen seurauksena laiminlyöty. Pikemminkin hyvin korkea kattavuus monissa terveyskeskuksissa osoittaa, ettei suositusta yksilöllisistä tarkastusväleistä ole noudatettu ja että monissa terveyskeskuksissa käytettiin vieläkin runsaasti voimavaroja lasten hammashoittoon.

Aikuispotilaiden hoito oli terveyskeskuksissa selvästi lisääntynyt. Erityisesti 48-vuotiaiden ja sitä vanhempien väestöosuudet olivat kasvaneet edelliseen selvitykseen verrattuna. 18–47-vuotiaasta väestöstä noin kolmannes oli käyttänyt terveyskeskusten suunhoitopalveluja, sitä vanhemmista ikäryhmistä noin viidennes. Hoidossa käyneitten aikuisten osuus terveyskeskuksen aikuisväestöstä vaihteli 15–52 % välillä yksittäisissä terveyskeskuksissa. Korkeimmat ja alhaisimmat arvot löytyivät pienistä terveyskeskuksista. Suurimmissa kaupungeissa hoidettujen osuus oli yleensä valtakunnan keskiarvoa alempi Oulua lukuun ottamatta. [Espoo (20,5), Helsinki (20,0), Hämeenlinna (26,1), Lahti (20,4), Tampere (20,4), Turku (18,8), Vantaa (24,4), Oulu (29,5), Pori (19,9)].

Lääneittäin tarkasteltuna tutkimuksissa tai hoidossa käyneiden aikuisten osuus väestöstä ei vaihdellut kovinkaan paljon; 32,5–37,3 prosenttia. Sen sijaan hoidossa käyneiden aikuisten absoluuttisissa määrissä oli läänien erilaisista väestöpohjista johtuen suuret erot. Etelä- ja Länsi-Suomen lääneissä hoidettujen määrä oli kolminkertainen Itä-Suomen, Oulun ja Lapin lääneissä hoidettuihin verrattuna ja Itä-Suomen läänissä hoidettujen osuus oli vain 12 prosenttia muissa lääneissä hoidetuista. Tämäkin tulisi pitää mielessä kun pohditaan suun terveydenhuollon henkilöstöresurssien ja koulutuspaikkojen tarvetta tulevina vuosina.

Suun terveydenhoitopalveluja käyttäneiden potilaiden määrä hammaslääkäreitä kohti nousi selvästi. Osittain tämä johtuu suuhygienistien määrän kasvusta. Suuhygienistit ovat itsenäisesti tarkastaneet ja hoitaneet suuren osan lapsista ja koululaisista ja myös osallistuneet aikuisten hoitoon, jolloin hoidossa käyneitten määrää on voitu nostaa.

Kiireellisten (päivystysluonteisten) käyntien osuus kaikista käynneistä ja kiireellistä hoitoa saaneiden potilaiden osuus olivat jonkin verran laskeneet vuodesta 2003. Tämä viittaa siihen, että hoitoon pääsy ja hoidon tarpeen arviointi ovat parantuneet.

Erot terveyskeskusten välillä asukas-, potilas- ja käyntikohtaisissa brutto- ja nettokustannuksissa, potilastulojen osuuksissa ja hoidettujen potilaiden määrissä olivat edelleen suuria. Vuoden 2000 erillisselvitystietoja analysoitiin tarkemmin taloustieteellisin menetelmin terveyskeskushammashoidon tuottavuuteen ja kustannustehokkuuteen vaikuttavien tekijöiden selvittämiseksi (7). Erillisselvitystietoihin yhdistettiin kuntien varallisuuteen, työllisyyteen ja sairastavuuteen liittyviä tietoja. Tulosten mukaan terveyskeskusten tuottavuutta olisi voitu nostaa keskimäärin 30 prosentilla, jos kaikki terveyskeskukset olisivat toimineet tehokkaimpien tapaan. Korkea valtionosuus ja lapsipotilaiden suuri osuus potilasaineistoissa olivat yhteydessä alhaiseen tehokkuuteen. Nuori väestö ja alhainen sosioekonominen taso kunnissa olivat yhteydessä tehokkaaseen terveyskeskushammashoitoon. Monissa kunnissa työtä olisi tutkimuksen mukaan voitu tehostaa lisäämällä hoitohenkilökuntaa, mutta toisaalta taas jotkut terveyskeskukset olivat liian pieniä palkkaamaan esimerkiksi kokopäiväisiä suuhygienistejä. Meneillään oleva kunta- ja palvelurakenneuudistus saattaa parantaa hammashoidon toimintaedellytyksiä monissa kunnissa. Sitä, missä määrin uudistus tulee näkymään tehostuneena toimintana terveyskeskuksissa, on vaikea ennustaa tässä vaiheessa.

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen (Stakesin) tehtävänä on sitä koskevan lainsäädännön mukaan ollut seurata ja arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja kehitystä, tuottaa ja hankkia alan kotimaista ja kansainvälistä tietoa ja osaamista ja välittää sitä käyttäjille ja tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseksi tarpeellisia ehdotuksia. Suun terveydenhuollon kustannuksia ja tuotoksia koskevat erillisselvitykset ovat olleet osa ns. informaatio-ohjausta tilanteessa, jossa kansanterveysasetus ei antanut sitovia ohjeita väestön suun terveydenhuollon järjestämisestä. Kansanterveyslain muutoksen myötä terveyskeskusten hammashoitovelvoitteet ovat selkiytyneet ja kaikki kunnat ovat tässä suhteessa samalla lähtöviivalla. Lähivuosina toteutettava terveydenhuollon avohoidon tilastouudistus parantaa hammashoidosta jatkossa tehtävää tilastoseurantaa, mutta toisaalta jo tapahtuneet ja tulevat kuntaliitokset ja yhteistoiminta-alueiden muodostaminen vaikeuttavat toimintatietojen ajallista vertailua. Jatkossa joudutaan kiinnittämään enemmän huomiota hoidon laadun seurantamittareiden kehittämiseen.

Kiitokset

Haluamme kiittää Porin johtavaa hammaslääkäreitä Ilpo Pietilää ja Imatran suun terveydenhuollon johtajaa Heikki Korhosta arvokkaista kommentteista raporttia työstettäessä.

Kirjallisuus

1. Korhonen H: Tietojärjestelmät suun terveydenhuollon ohjauksessa ja johtamisessa Suomessa 1972–2001. Väitöskirja. Kuopion yliopiston julkaisuja 127. Kuopio 2005.
2. Arinen S, Widström E, Pietilä I: Suun terveydenhuollon voimavarat ja tuotokset terveyskeskuksissa vuonna 1991. Stakes. Aiheita nro 2. Helsinki 1994.
3. Widström E, Utriainen P: Ennakkotiedot suun terveydenhuollon kustannuksista ja tuotoksista terveyskeskuksissa vuonna 1994. Stakes. Aiheita nro 3. Helsinki 1996.
4. Widström E, Pietilä I, Utriainen P: Suun terveydenhuollon palvelutarjonta terveyskeskuksissa vuonna 1997. Stakes. Aiheita nro 31. Helsinki 1998.
5. Widström E, Erkinantti J: Erillisselvitys suun terveydenhuollon kustannuksista ja tuotoksista terveyskeskuksissa vuonna 2000. Stakes. Aiheita nro 11. Helsinki 2002.
6. Widström E, Erkinantti J: Erillisselvitys suun terveydenhuollon kustannuksista ja tuotoksista terveyskeskuksissa vuonna 2003. Stakes. Aiheita nro 30. Helsinki 2004.
7. Widström E, Linna M, Niskanen T: Productive efficiency and its determinants in the Finnish Public Dental Service. *Community Dent Oral Epidemiol* 2004;32:31-40.
8. Widström E, Suominen-Taipale L: Aikuisten hammashoito terveyskeskuksissa vuonna 2003. *Suomen Hammaslääkärilehti* 2006;13 (15): 810-814.
9. Eerola A, Hausen H, Lahti S, Widström E (toim.): Tutkimus- ja tarkastusvälit lasten ja nuorten suun terveydenhuollossa. Stakes. Raportteja 225, Helsinki 1998.

Terveyskeskusten suun terveydenhuollon erillisselvitys 2006

Terveyskeskuksen nimi _____

Terveyskeskukseen kuuluneet kunnat vuonna 2006

Terveyskeskuksessa mahdollisesti tapahtuneet kuntamuutokset (yhdistymiset, eroamiset)
vuoden 2003 tilanteeseen verrattuna

Lääni _____

Terveyskeskus /kunta ostaa kaikki hammashoitopalvelut toiselta kunnalta tai yksityissektorilta, mistä

Terveyskeskus tuottaa palvelut myös toiselle (kuntayhtymän ulkopuoliselle) kunnalle tai terveyskeskukselle,
mille _____

I	Henkilökunta	Työssä olleet 2.10.2006		Toteutuneet työkuukaudet vuonna 2006
		kokoaikaiset	osa-aikaiset	
I.1	Peruskoulutetut hammaslääkärit			
I.2	Erikoishammaslääkärit			
I.3	Suuhygienistit / hahut			
I.4	Hammashoitajat			
I.5	Muut			

2	Taloustiedot	1.1.–31.12.2006
2.1	Henkilöstökustannukset yhteensä	
2.1.1	Hammaslääkäreiden erillispalkkiot	
2.2	Lääkkeet ja hoitotarvikkeet	
2.3	Ostopalvelut yhteensä	
2.3.1	Ostopalvelut kunnilta	

2.3.2	Ostopalvelut yksityisiltä	
2.5	Hammashuollon osuus yleiskustannuksista ja yhteisistä kustannuksista	
2.6	Muut kulut	
2.7	Kokonaiskäyttökustannukset yhteensä	
2.8	Asiakasmaksutulot	
2.9	Muut hammashuollon tulot	
2.10	Myyntitulot hoidettaessa toisen terveyskeskuksen /kunnan kaikki hammashoitopalvelut	
3	Tulot yhteensä	

4	Terveyskeskuksen väestötiedot	31.12.2005
4.1	0-5-vuotiaiden määrä	
4.2	6-17-vuotiaiden määrä	
4.3	18-47-vuotiaiden määrä	
4.4	48-64-vuotiaiden määrä	
4.5	65-74-vuotiaiden määrä	
4.6	75-vuotiaiden tai vanhempien määrä	
4.7	Koko väestön määrä	
4.8	5-vuotiaiden määrä	
4.9	12-vuotiaiden määrä	
4.10	17-vuotiaiden määrä	

5	Hoidossa käyneet henkilöinä	1.1.-31.12.2006
5.1	0-5-vuotiaat	
5.2	6-17-vuotiaat	
5.3	18-47-vuotiaat	
5.4	48-64-vuotiaat	
5.5	65-74-vuotiaat	
5.6	75-vuotiaat ja vanhemmat	
5.7	Kaikki hoidossa käyneet	

6	Käyntien lukumäärät	1.1.–31.12.2006
6.1	0-5-vuotiaat	
6.2	6-17-vuotiaat	
6.3	18-47-vuotiaat	
6.4	48-64-vuotiaat	
6.5	65-74-vuotiaat	
6.6	75-vuotiaat	
6.7	Kaikki käynnit	

11.	WHO:n indeksi-ikäluokka 35-44-vuotiaat	
11.1	Kaikki hoidossa käyneet	
11.2	tutkitut/tarkastetut	
11.3	hampaattomat	
11.4	vähintään 20 hammasta	

11	WHO:n indeksi-ikäluokka 65-74-vuotiaat	
11.5	Kaikki hoidossa käyneet	
11.6	tutkitut/tarkastetut	
11.7	hampaattomat	
11.8	vähintään 20 hammasta	

12	Kiireellistä hoitoa saaneiden potilaiden lukumäärät	1.1.–31.12.2006
12.1	0-5-vuotiaat	
12.2	6-17-vuotiaat	
12.3	18-47-vuotiaat	
12.4	48-64-vuotiaat	
12.5	65-74-vuotiaat	
12.6	75-vuotiaat ja vanhemmat	
12.7	Kaikki	

I3	Kiireellisen hoidon käynnit (lukumäärä)	1.1.–31.12.2006
13.1	0-5-vuotiaat	
13.2	6-17-vuotiaat	
13.3	18-47-vuotiaat	
13.4	48-64-vuotiaat	
13.5	65-74-vuotiaat	
13.6	75-vuotiaat ja vanhemmat	
13.7	Kaikki	

ERILLISSELVITYS 2006 TÄYTTÖOHJEET

Terveyskeskukseen vuonna 2006 kuuluneitten kuntien nimet kirjoitetaan lomakkeeseen. Jos on tapahtunut muutoksia vuodesta 2003, ilmoitetaan nämä tässä yhteydessä. Tilanne, jossa terveyskeskus ostaa kaikki palvelunsa muualta tai tuottaa toisen kunnan kaikki palvelut selostetaan tässä erikseen. Lääni merkitään numerolla 1) Etelä-Suomen 2) Länsi-Suomen 3) Itä-Suomen 4) Oulun 5) Lapin ja 6) Ahvenanmaan.

I **Henkilökunta**

Työssä olleet

Tässä ilmoitetaan kaikkien vakinaisesti tai tilapäisesti työssä olleiden henkilöiden lukumäärä 2.10.2006 (Ainoastaan kokonaislukuja!). Kokopäiväiset ja osa-aikaiset ilmoitetaan erikseen. Tiedot henkilöistä ilmoitetaan ammattiryhmittäin. Peruskoulutetut hammaslääkärit - kohtaan ei merkitä terveydenhuollon tai kliinisten alojen erikoishammaslääkäreitä, vaan heidät ilmoitetaan kohdassa I.2.

Toteutuneet työkuukaudet

Toteutuneilla työkuukausilla tarkoitetaan kaikkien vuoden aikana työssä olleiden kokopäiväisten ja osa-aikaisten yhteenlaskettua työssäoloaika. Myös sijaisten työaika lasketaan. Virkavapaata, sairauslomaa ja vuosilomaa ei lasketa toteutuneeksi työajaksi.

2 **Taloustiedot**

Taloustiedot ilmoitetaan euroiksi pyöristettyinä seuraavasti:

- 2.1 Kaikki henkilöstökustannukset kaikkine henkilöstömenoineen (sivukustannuksineen)
 - 2.1.1 Edellisestä kohdasta erikseen hammaslääkäreiden erillispalkkiot mukaan lukien päivystys- ja lisätyökorvaukset
- 2.2 Lääkkeiden ja hoitotarvikkeiden kustannukset
- 2.3 Kaikki terveyskeskuksen ulkopuolisilta palvelujen tuottajilta ostetut potilaiden hoitoon liittyvät palvelut (esim. konsultaatiot, erikoishammashoidon ostopalvelut jne.)
 - 2.3.1 ja 2.3.2 Edelliset eriteltyinä kunnilta ja julkisyhteisöiltä ostettuihin palveluihin ja yksityisiltä ostettuihin palveluihin, esim. hammastekniset kulut, uudentyypiset ostopalvelut yms.
- 2.5 Yleiset laskennalliset hallinto-, huolto-, vuokra- ja vastaavat kustannukset, jotka on vyörytetty

- hammashuoltoon (eli kirjattu hammashuollon menoiksi)
- 2.6 Kaikki muut hammashuollon menot (esim. toimistotarvikkeet, vaatteisto, puhdistusmateriaalit, koulutus, alle 18-vuotiaiden matkakulut jne.)
- 2.7 Kohtien 2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.5 + 2.6 summa tuloja vähentämättä
- 2.8 Asiakasmaksutulot, hoidosta ja poisjäänneistä perityt maksut
- 2.9 Hammashuollon tuloiksi kirjatut muut tulot, ei kuitenkaan kuntayhtymissä kuntien maksuosuuksia
- 2.10 Tilanteessa, jossa terveyskeskus myy toiselle terveyskeskukselle tai kunnalle kaikki hammashoitopalvelut merkitään kaikki siitä saadut tulot tähän kohtaan.
- 3 Tulot yhteensä**
- 4 Väestötiedot**
- 4.1 - 4.10 Ikäluokkien kokonaismäärät ilmoitetaan terveyskeskuksen 31.12.2005 väestötietojen mukaisesti. Väestöksi lasketaan kaikkien niiden kuntien asukkaat joiden hammashuollosta terveyskeskus vastaa. Silloin kun terveyskeskus vastaa jonkun toisen kunnan väestöstä erillisen sopimuksen perusteella tämän kunnan väestö lasketaan mukaan. Kohtiin 4.8 - 4.10 on lisätty ne lapsi-ikäryhmät, joiden kariestietoja seurataan.
- 5 Hoidossa käyneet**
- 5.1 - 5.7 Hoidossa käyneiden lukumäärä ilmoitetaan henkilötunnusten perusteella siten, että ilmoitetaan kaikki ne henkilöt, jotka ovat käyneet yhden tai useamman kerran hoidossa hoidon suorittajasta riippumatta.
- 6 Hoitokäyntien lukumäärät**
- 6.1. - 6.7 Tähän sarakkeeseen merkitään ikäluokittain kaikki käyntikerrat terveyskeskuksen hammashoidossa hoidon suorittajasta riippumatta.

II

WHO:n indeksi-ikäluokkiin kuuluvista 35-44- ja 65-74-vuotiaista ilmoitetaan kaikkien hoidossa käyneiden määrä, tutkittujen/tarkastettujen lukumäärä, hampaattomien lukumäärä ja niiden henkilöiden lukumäärät, joilla on vähintään 20 toimivaa hammasta (jäljellä olevien hampaiden lukumäärätietoa ei kerätä).

||

12 Kiireellisen hoidon potilaat

Kiireellisillä potilailla tarkoitetaan päivystysaikoina hoidossa käyneitä tai perustyöaikana "ylimääräisinä" hoidettuja ja suunterveydenhuollon toimenpideluokituksessa kiireellisiksi luokiteltuja (WYA10)

13 Kiireellisen hoidon käynnit

Edellisten käynnit kirjataan tähän.

Suun terveydenhuollon kustannukset terveyskeskuksittain vuonna 2006

Liite 2

Hälsocentralernas tandvårdsutgifter 2006

Bilaga 2

Terveyskeskus	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot
	/ asukas €	/ asukas €	/ potilas €	/ potilas €	/ käynti €	/ käynti €
	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts
	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /
Hälsocentral	inv.	inv.	patient.	patient	besök	besök
Alahärmä	66	39	137	82	68	41
Asikkala	80	59	200	147	75	55
Askola	78	58	163	122	62	46
Ekenäs, Tammisaari	71	51	162	116	57	41
Elimäki	83	66	214	170	98	78
Eno	80	55	173	118	65	45
Espoo	75	62	257	214	97	81
Etelä-Pirkanmaan tk	102	80	223	173	74	58
Eura	63	50	190	150	65	51
Evijärvi	72	47	183	121	65	43
Forssan seutu	109	85	236	185	80	63
Haapavesi	72	-	157	-	53	-
Hamina	61	45	178	130	61	45
Hanko	71	60	252	213	91	77
Hartola	154	95	262	162	81	50
Heinola	60	48	215	173	75	61
Heinävesi	47	33	142	101	62	44
Helsinki	80	63	296	232	100	78
Himanka	90	70	196	153	61	47
Huittisten seutu	86	60	158	110	67	47
Hyvinkää	65	52	211	169	70	56
Hämeenkyrö	62	46	154	115	53	39
Hämeenlinnan seutu	80	61	222	169	75	57
li	71	55	186	143	70	54
Iisalmen seutu	70	55	205	161	81	64
Iitti	69	48	169	118	67	46
Ilmajoki	69	53	178	135	71	54
Imatra	56	44	186	145	65	51
Inari	105	86	275	226	87	71
Jalasjärvi	68	55	227	184	83	67
Janakkala	55	47	177	150	70	60
Joensuu	57	45	192	149	77	60
Joroinen	83	62	184	136	76	56
Joutsan seutu	84	59	202	140	63	44
Joutseno	57	45	172	135	73	57
Juuka	75	51	150	101	63	43
Juupajoki	103	85	-	-	-	-
Juva	93	61	-	-	-	-
Sulkava	98	63	-	-	-	-
Jyväskylä	57	40	183	127	68	47
Jämsän seutu	97	68	211	149	68	48
Järvenpää	81	62	246	188	83	63
Koko maa /Hela landet	78	59	196	150	74	56

Terveyskeskus	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot
	/ asukas €	/ asukas €	/ potilas €	/ potilas €	/ käynti €	/ käynti €
	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts
Hälsocentral	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /
	inv.	inv.	patient.	patient	besök	besök
Kaakkois-Savo	95	71	229	172	94	70
Kaarina-Piikkiö	73	51	173	120	60	42
Kainuun maak.	75	60	221	176	80	64
Kalajoki	74	49	166	111	59	39
Kankaanpää	83	56	182	122	55	37
Karkkila	52	38	157	115	60	44
Kauhajoki	83	64	191	148	69	53
Kauhavan seutu	92	71	210	162	76	58
Kemijärvi	79	62	214	169	87	69
Kemi	60	50	209	176	84	70
Keminmaa	86	71	230	190	78	64
Kemiönsaari	89	67	195	146	74	56
Kempele	71	56	163	129	56	45
Kerava	76	57	212	159	73	55
Keski-Satakunta	79	65	220	182	87	72
Keuruu-Multia	95	71	202	151	74	55
Kiiminki	70	56	168	134	60	48
Kinnula	87	65	207	155	75	57
Kirkkonummi	65	48	184	135	65	47
Kittilä	93	73	204	159	59	46
Kiuruvesi	65	54	228	190	77	64
Kolari	112	78	231	161	96	67
Konnevesi	113	81	207	148	67	48
Korpilahti-Muurame	80	60	155	115	65	49
Korsholm, Mustasaari	69	57	197	163	76	63
Kotka	55	44	194	155	80	64
Kouvolan seutu	76	60	180	143	84	67
Kristiinanseutu	97	68	194	136	72	51
Kronoby, Kruunupyy	73	56	164	127	68	53
Kuopio	65	47	197	144	72	52
Kurikka	63	50	174	139	69	55
Kuru	89	69	184	142	75	58
Kuusamo	64	54	175	146	78	66
Kyrönmaa	74	61	197	162	66	54
Kärsämäki	72	54	177	133	84	63
Lahti	54	40	181	136	67	50
Laitila-Pyhäranta	82	60	172	127	64	47
Lammi-Tuulos	112	85	216	163	80	60
Lappajärvi	64	44	169	116	74	51
Lappeenranta	53	43	262	215	92	75
Laukaa	69	51	174	130	67	50
Lempäälä	60	48	159	126	64	50
Leppävirta	61	40	145	95	52	34
Lestijärvi	85	70	224	183	119	97
Lieksa	68	50	171	125	63	46
Koko maa /Hela landet	78	59	196	150	74	56

Terveyskeskus	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot
	/ asukas €	/ asukas €	/ potilas €	/ potilas €	/ käynti €	/ käynti €
	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts
Hälsocentral	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /
	inv.	inv.	patient.	patient	besök	besök
Liperi	59	46	158	122	68	53
Lohja	75	55	202	148	75	55
Loimaan seutu	84	-	221	-	82	-
Luoteis-Satakunta	62	38	132	81	43	26
Luvia	48	36	142	106	69	52
Malax-Korsnäs	105	78	168	126	76	57
Malmin th.alue	72	63	245	216	92	81
Masku	79	59	170	127	67	50
Miehikkälä	83	56	156	105	69	47
Mikkeli	71	51	235	169	89	64
Muhos	63	50	140	112	55	44
Mynämäki-Mietoinen	56	39	137	96	46	32
Mäntsälä	67	55	170	140	74	61
Mäntyharju	77	50	146	95	65	43
Naantali	74	55	181	136	58	43
Nastola	81	63	215	167	79	62
Nilsjä	63	48	170	128	67	51
Nokia	62	53	191	162	73	62
Nummi-Pusula	75	55	183	133	67	49
Nurmes ja Valtimo	58	43	145	108	63	47
Nurmijärvi	75	59	187	146	69	53
Nykarleby, Uusikaarlepyy	76	61	203	162	80	64
Närpes, Närpiö	103	72	234	163	77	53
Oravais, Vörå och Maxm	73	56	171	131	84	64
Orimattilan seutu	95	72	217	165	80	61
Orivesi	98	76	232	178	87	67
Oulainen	94	-	227	-	77	-
Oulu	71	59	242	202	87	72
Oulunsalo	86	71	186	155	62	52
Outokumpu	82	61	185	138	75	56
Padasjoki	95	74	216	166	75	58
Paimio-Sauvo	70	59	212	178	83	70
Palokka	91	71	211	165	85	67
Pargas, Parainen	68	52	174	133	61	46
Parikkala	94	63	169	113	56	37
Pello	100	80	251	200	93	74
Perho	73	49	173	117	60	40
Pielavesi ja Keitele	79	54	170	117	59	41
Pihtipudas	87	64	200	148	65	48
Pirkkala	71	52	167	123	62	45
Pori	62	49	201	159	75	59
Pornainen	85	66	173	134	62	48
Porvoo	66	51	187	144	66	51
Posio	70	61	222	194	91	80
Koko maa /Hela landet	78	59	196	150	74	56

Terveyskeskus	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot	Bruttomenot	Nettomenot
	/ asukas €	/ asukas €	/ potilas €	/ potilas €	/ käynti €	/ käynti €
	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts	Bruttodrifts	Nettodrifts
Hälsocentral	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /	kostnad /
	inv.	inv.	patient.	patient	besök	besök
Pudasjärvi	63	50	176	140	65	52
Pyhtää	78	61	209	162	75	58
Pyhäjärvi	62	47	199	151	82	62
Pyhäselkä	68	54	223	179	89	71
Raahen seutu	97	77	229	181	84	66
Raisio	60	45	194	147	77	58
Ranua	108	91	253	213	104	88
Rautjärvi	59	42	166	118	61	43
Reisjärvi	125	91	224	163	86	62
Riihimäen seutu	88	67	210	159	78	59
Rovaniemi	53	42	196	157	82	66
Ruovesi	59	43	119	86	62	45
Rusko	92	69	157	117	55	41
Saarijärvi-Karstula	92	68	208	155	73	54
Salon seutu	95	73	264	204	85	65
SASPE (Sastamala)	77	60	202	157	70	54
Savitaipale	116	73	244	153	94	59
Savonlinna	73	54	183	136	75	56
Seinäjoen seutu	59	45	158	120	65	49
Sibbo, Sipoo	76	63	222	185	66	55
Siilinjärvi ja Maaninka	63	45	149	106	60	43
Simo	77	64	191	160	84	70
Sisä-Savo	63	45	147	105	58	41
Siuntio	66	52	223	174	86	67
Sodankylä	64	54	212	178	73	62
Somero	93	71	225	171	76	58
Sonkajärvi	77	62	212	170	78	63
Sysmä	122	88	227	164	71	51
Säkylä ja Köyliö	79	52	194	129	68	45
Taipalsaari	65	49	170	128	57	43
Taivalkoski	104	82	194	152	87	68
Tampere	68	54	243	193	84	67
Tervola	111	91	246	202	80	65
Teuva	82	62	214	162	81	61
Tiirismaa	92	71	195	151	70	55
Tohmajärvi	80	56	162	113	75	52
Toholampi	81	62	222	170	90	69
Tornio	64	50	193	153	77	61
Turku	58	46	238	190	85	68
Tuusula	81	60	202	148	72	53
Tyrnävä	96	85	272	239	95	83
Uvila	80	64	219	175	77	62
Utajärvi	91	77	251	212	84	71
Utsjoki	91	78	314	271	158	136
Uusikaupunki	75	54	177	126	72	51
Koko maa / Hela landet	78	59	196	150	74	56

Terveyskeskus	Bruttomenot / asukas €	Nettomenot / asukas €	Bruttomenot / potilas €	Nettomenot / potilas €	Bruttomenot / käynti €	Nettomenot / käynti €
Hälsocentral	Bruttodrifts kostnad / inv.	Nettodrifts kostnad / inv.	Bruttodrifts kostnad / patient.	Nettodrifts kostnad / patient	Bruttodrifts kostnad / besök	Nettodrifts kostnad / besök
Vaasa	73	56	184	141	64	49
Valkeakoski	58	40	148	101	59	40
Vantaa	76	60	229	183	83	67
Varkaus	80	63	217	170	78	61
Vehmassalo	134	103	264	203	75	58
Vesilahti	92	74	206	167	77	63
Vieska	111	82	184	137	74	55
Vihti	59	45	175	136	64	50
Viitasaari	78	60	198	154	77	60
Virrat	78	57	202	148	69	50
Ylihärmä	64	53	163	135	71	59
Yli-li	65	51	158	123	74	57
Ylikiiminki	81	64	185	146	72	57
Ylitornio	107	87	241	196	98	80
Ylöjärvi	73	52	154	111	64	47
Ääneseutu	76	58	187	141	72	54
Koko maa /Hela landet	78	59	196	150	74	56

Suun terveydenhuollon potilaat terveyskeskuksissa hammaslääkärinä kohti ja tulot prosentteina kokonaiskäyttökustannuksista laskettuna sekä keskimääräiset henkilöstökustannukset asukasta ja hoidettua potilasta kohti vuonna 2006 terveyskeskuksittain.

Liite 3
Bilaga 3

Antalet patienter/tandläkare, andelen inkomster, personalkostnaderna per invånare och patient och tandvårdens andel av hälsocentralens allmänkostnader.

Terveyskeskus	Potilasta / hammaslääkärinä	Tulojen osuus menoista	Henkilöstö- kustannukset/ asukas	Henkilöstö- kustannukset/ potilas	Vyörytysten osuus kokonaiskäyttö- kustannuksista
	Patienter/ Tandläkare	Andel inkomster av driftsutgifterna %	Personal- kostnad per invånare €	Personal- kostnad per patient €	Allmän- kostnader av driftsutgifterna %
Hälsocentral					
Alahärmä	1166	40	57	117	1
Asikkala	567	26	62	156	4
Askola	1106	25	61	128	2
Ekenäs, Tammisaari	802	29	60	138	5
Elimäki	1082	20	51	131	10
Eno	1052	32	68	146	2
Espoo	722	17	49	167	7
Etelä-Pirkanmaan tk	824	22	62	136	24
Eura	1051	21	50	149	2
Evijärvi	1099	34	57	146	6
Forssan seutu	796	22	72	156	19
Haapavesi	817	-	48	107	7
Hamina	756	27	45	131	1
Hanko	916	16	37	131	21
Hartola	1079	38	-	188	5
Heinola	719	19	48	173	10
Heinävesi	1420	29	34	104	2
Helsinki	679	22	49	182	4
Himanka	707	22	71	154	4
Huittisten seutu	1281	30	60	110	18
Hyvinkää	857	20	46	148	13
Hämeenkyrö	1066	26	49	122	3
Hämeenlinnan seutu	927	24	56	154	9
li	880	23	55	144	8
Iisalmen seutu	1101	21	37	108	7
Iitti	988	30	50	124	10
Ilmajoki	1130	24	54	137	7
Imatra	815	22	42	140	11
Inari	447	18	73	191	10
Jalasjärvi	641	19	52	175	13
Janakkala	1003	15	35	113	8
Joensuu	866	22	44	145	9
Joroinen	844	26	70	155	9
Koko maa / Hela landet	943	24	57	143	8

Terveyskeskus	Potilasta / hammaslääkäri	Tulojen osuus menoista	Henkilöstö- kustannukset/ asukas	Henkilöstö- kustannukset/ potilas	Vyörytysten osuus kokonaiskäyttö- kustannuksista
Hälsocentral	Patienter/ Tandläkare	Andel inkomster av driftsutgifterna %	Personal- kostnad per invånare €	Personal- kostnad per patient €	Allmän- kostnader av driftsutgifterna %
Joutsan seutu	850	31	63	151	12
Joutseno	904	21	47	140	6
Juuka	-	32	58	115	5
Juupajoki	-	18	67	-	2
Juva	-	34	62	-	13
Sulkava	-	35	71	-	9
Jyväskylä	1018	30	43	138	7
Jämsän seutu	883	30	64	139	9
Järvenpää	834	23	47	142	6
Kaakkois-Savo	525	25	68	164	5
Kaarina-Piikkiö	789	31	57	135	16
Kainuun maak.	799	20	54	157	8
Kalajoki	1028	33	55	125	11
Kankaanpää	887	33	72	158	0
Karkkila	1466	27	42	126	3
Kauhajoki	786	23	69	160	3
Kauhavan seutu	766	23	61	138	18
Kemijärvi	685	21	64	174	3
Kemi	1128	16	47	164	6
Keminmaa	552	18	65	176	10
Kemiönsaari	856	25	63	136	16
Kempele	933	21	54	123	12
Kerava	708	25	57	159	5
Keski-Satakunta	820	17	52	147	20
Keuruu-Multia	1055	25	70	148	8
Kiiminki	747	20	58	138	2
Kinnula	816	25	70	166	4
Kirkkonummi	873	27	50	141	0
Kittilä	905	22	77	169	0
Kiuruvesi	1369	17	41	144	5
Kolari	925	30	91	188	5
Konnevesi	826	29	87	159	8
Korpilahti-Muurame	1052	25	66	128	11
Korsholm, Mustasaari	873	18	57	162	5
Kotka	814	20	44	156	0
Kouvolan seutu	954	21	52	123	14
Kristiinanseutu	918	30	72	144	7
Kronoby, Kruunupyö	989	22	56	127	5
Kuopio	1071	27	48	147	0
Kurikka	1280	20	52	143	0
Kuru	1342	23	59	122	13
Kuusamo	1253	16	47	128	11
Koko maa / Hela landet	943	24	57	143	8

Terveyskeskus	Potilasta / hammaslääkäri	Tulojen osuus menoista	Henkilöstö- kustannukset/ asukas	Henkilöstö- kustannukset/ potilas	Vyörytysten osuus kokonaiskäyttö- kustannuksista
	Patienter/ Tandläkare	Andel inkomster av driftsutgifterna %	Personal- kostnad per invånare €	Personal- kostnad per patient €	Allmän- kostnader av driftsutgifterna %
Kyrönmaa	939	18	57	151	7
Kärsämäki	611	25	55	134	5
Lahti	1130	25	42	143	4
Laitila-Pyhäranta	1095	27	64	135	13
Lammi-Tuulos	934	25	75	144	27
Lappajärvi	680	31	54	143	0
Lappeenranta	744	18	33	166	13
Laukaa	1716	25	56	142	8
Lempäälä	1003	21	46	120	11
Leppävirta	943	34	52	124	0
Lestijärvi	362	18	33	88	0
Lieksa	909	27	61	154	1
Liperi	1496	23	49	130	5
Lohja	830	27	43	116	4
Loimaan seutu	1020	-	49	129	19
Luoteis-Satakunta	815	39	45	95	2
Luvia	565	25	39	116	8
Malax-Korsnäs	966	25	74	118	12
Malmin th-alue	1031	12	48	164	12
Masku	1026	26	56	119	13
Miehikkälä	430	33	62	116	2
Mikkeli	743	28	47	157	10
Muhos	1264	20	48	107	5
Mynämäki-Mietoinen	1657	30	41	100	2
Mäntsälä	1196	17	43	108	10
Mäntyharju	1205	34	66	124	3
Naantali	889	25	55	135	19
Nastola	922	22	61	161	11
Nilsinä	1221	25	43	117	10
Nokia	974	15	42	128	11
Nummi-Pusula	617	27	53	128	10
Nurmes ja Valtimo	1158	26	48	119	6
Nurmijärvi	1073	22	56	138	6
Nykarleby, Uusikaarlepyy	696	20	51	137	11
Närpes, Närpiö	806	30	68	155	15
Oravais, Vörå och Maxm	956	23	50	118	8
Orimattilan seutu	888	24	58	133	7
Orivesi	946	23	66	156	1
Oulainen	751	-	68	165	5
Oulu	685	17	50	172	5
Oulunsalo	861	17	69	149	0
Outokumpu	1744	26	61	138	7
Koko maa / Hela landet	943	24	57	143	8

Terveyskeskus	Potilasta / hammaslääkäri	Tulojen osuus menoista	Henkilöstö- kustannukset/ asukas	Henkilöstö- kustannukset/ potilas	Vyörytysten osuus kokonaiskäyttö- kustannuksista
Hälsocentral	Patienter/ Tandläkare	Andel inkomster av driftsutgifterna %	Personal- kostnad per invånare €	Personal- kostnad per patient €	Allmän- kostnader av driftsutgifterna %
Padasjoki	824	23	71	160	7
Paimio-Sauvo	894	16	48	144	18
Palokka	953	22	59	137	25
Pargas, Parainen	779	24	54	138	0
Parikkala	1125	33	81	146	0
Pello	576	20	81	204	5
Perho	652	33	63	149	0
Pielavesi ja Keitele	1269	31	63	136	4
Pihtipudas	710	26	42	97	13
Pirkkala	952	26	53	126	4
Pori	867	21	46	150	6
Pornainen	583	22	56	114	5
Porvoo	888	23	48	136	16
Posio	1329	13	46	147	0
Pudasjärvi	1117	20	50	140	6
Pyhtää	960	22	62	167	0
Pyhäjärvi	980	24	38	122	3
Pyhäselkä	793	20	53	174	8
Raahen seutu	846	21	70	166	15
Raisio	676	24	51	167	1
Ranua	665	16	88	207	4
Rautjärvi	811	29	39	110	8
Reisjärvi	869	27	93	166	5
Riihimäen seutu	1082	24	57	135	13
Rovaniemi	938	20	43	161	5
Ruovesi	-	27	49	98	10
Rusko	1126	25	69	118	3
Saarijärvi-Karstula	908	26	67	150	9
Salon seutu	744	23	65	180	8
SASPE (Sastamala)	1531	22	45	117	0
Savitaipale	588	37	85	179	16
Savonlinna	1427	26	46	114	16
Seinäjoen seutu	1097	24	45	119	11
Sibbo, Sipoo	818	17	53	156	0
Siilinjärvi ja Maaninka	2092	29	47	110	12
Simo	1450	17	67	167	2
Sisä-Savo	1182	29	50	118	0
Siuntio	854	22	44	148	0
Sodankylä	990	16	56	184	0
Somero	771	24	70	169	11
Sonkajärvi	890	20	56	154	14
Sysmä	834	28	58	107	7
Koko maa / Hela landet	943	24	57	143	8

Terveyskeskus	Potilasta / hammaslääkäri	Tulojen osuus menoista	Henkilöstö- kustannukset/ asukas	Henkilöstö- kustannukset/ potilas	Vyörytysten osuus kokonaiskäyttö- kustannuksista
Hälsocentral	Patienter/ Tandläkare	Andel inkomster av driftsutgifterna %	Personal- kostnad per invånare €	Personal- kostnad per patient €	Allmän- kostnader av driftsutgifterna %
Säkylä ja Köyliö	1066	33	58	143	11
Taipalsaari	1877	25	48	124	2
Taivalkoski	844	22	92	170	3
Tampere	1198	21	39	138	3
Tervola	831	18	95	209	6
Teuva	1190	24	62	163	10
Tiirismaa	1081	22	60	127	16
Tohmajärvi	918	30	64	129	3
Toholampi	675	23	65	176	4
Tornio	817	21	49	149	7
Turku	787	20	42	172	13
Tuusula	-	27	63	157	8
Tyrnävä	803	12	34	97	1
Ulvila	641	20	65	177	3
Utajärvi	586	16	59	163	8
Utsjoki	474	14	68	236	2
Uusikaupunki	858	29	58	136	8
Vaasa	958	23	55	138	3
Valkeakoski	1328	32	47	120	0
Vantaa	728	20	60	183	6
Varkaus	979	22	53	143	14
Vehmassalo	875	23	94	185	4
Vesilahti	799	19	66	149	4
Vieska	936	26	81	135	15
Vihti	964	23	40	120	10
Viitasaari	730	22	54	137	19
Virrat	1010	27	53	138	19
Ylihärmä	1191	18	38	97	0
Yli-li	942	23	52	125	1
Ylikiminki	713	21	69	158	0
Ylitornio	765	19	90	203	0
Ylöjärvi	1088	28	52	109	7
Ääneseutu	1263	25	64	157	0
Koko maa / Hela landet	943	24	57	143	8

Liite 4
Bilaga 4

Terveyskeskuksissa hoidetut suun terveydenhuollon potilaat ikäryhmittäin osuuksina kaikista potilaista ja käyntien määrä laskettuna 1000 asukasta kohti.

Andelen patienter i olika åldersgrupper antal besök per 1000 invånare och vuxenpatienternas andel av befolkningen och vuxenbefolkningen.

Terveyskeskus	0-17 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	18-47 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	48- vuotiaiden ja vanhempien osuus kaikista potilaista	Käyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti	Aikuis- potilaiden osuus koko väestöstä	Aikuis- potilaiden osuus aikuis- väestöstä
Hälsocentral	0-17 - åringar av alla patienter %	18-47 - åringar av alla patienter %	48 åringar och äldre av alla patienter %	Besök per 1000 invånare	Vuxen- patienternas andel av hela befolkningen %	Vuxen- patienternas andel av vuxen- befolkningen %
Alahärmä	42,2	27,2	30,5	966	27,9	36,2
Asikkala	39,8	27,4	32,9	1 058	23,9	29,3
Askola	42,2	27,6	30,2	1 255	27,6	36,8
Ekenäs, Tammisaari	38,7	34,2	27,0	1 236	26,8	33,3
Elimäki	39,3	28,9	31,8	850	23,6	30,4
Eno	35,5	31,3	33,2	1 235	30,0	36,8
Espoo	46,4	35,5	18,1	769	15,6	20,5
Etelä-Pirkanmaan tk	39,1	31,8	29,2	1 380	28,0	35,7
Eura	54,9	24,4	20,6	983	15,0	19,2
Evijärvi	38,8	30,8	30,5	1 094	24,0	30,8
Forssan seutu	36,7	33,4	29,9	1 362	29,3	36,6
Haapavesi	46,8	28,5	24,7	1 356	24,2	32,2
Hamina	40,9	28,3	30,8	1 003	20,4	25,1
Hanko	56,6	28,6	14,7	785	12,3	15,1
Hartola	26,9	26,8	46,2	1 906	42,9	52,8
Heinola	56,7	31,0	12,4	792	12,0	14,8
Heinävesi	31,7	30,8	37,5	751	22,5	27,2
Helsinki	38,6	40,5	20,9	799	16,6	20,0
Himanka	40,4	31,6	28,0	1 488	27,4	35,3
Huittisten seutu	31,2	34,9	33,8	1 286	37,5	46,2
Hyvinkää	51,1	31,7	17,2	936	15,1	19,4
Hämeenkyrö	47,9	27,7	24,5	1 177	21,0	26,8
Hämeenlinnan seutu	42,5	28,7	28,7	1 073	20,8	26,1
li	48,4	32,6	19,0	1 022	19,8	27,9
Iisalmen seutu	45,5	34,8	19,7	869	18,7	23,8
Iitti	39,4	27,7	32,8	1 031	24,6	30,5
Ilmajoki	48,5	32,2	19,4	977	20,1	26,1
Imatra	49,5	31,9	18,6	868	15,3	18,7
Inari	40,3	29,8	29,9	1 204	22,7	28,2
Jalasjärvi	58,2	23,7	18,1	819	12,5	15,8
Janakkala	57,8	26,2	16,0	781	13,1	16,9
Joensuu	42,8	35,1	22,1	746	17,1	21,1
Koko maa / Hela landet	43,3	33,0	23,6	1 071	22,9	29,3

Terveyskeskus	0-17 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	18-47 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	48- vuotiaiden ja vanhempien osuus kaikista potilaista	Käyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti	Aikuis- potilaiden osuus koko väestöstä	Aikuis- potilaiden osuus aikuis- väestöstä
Hälsocentral	0-17 - åringar av alla patienter %	18-47 - åringar av alla patienter %	48 åringar och äldre av alla patienter %	Besök per 1000 invånare	Vuxen- patienternas andel av hela befolkningen %	Vuxen- patienternas andel av vuxen- befolkningen %
Joroinen	32,0	31,0	37,0	1 101	30,8	38,6
Joutsan seutu	29,6	25,0	45,4	1 333	29,4	35,1
Joutseno	48,4	35,0	16,5	785	17,2	21,4
Juuka	31,8	29,3	38,9	1 184	34,0	41,6
Jyväskylä	34,3	41,6	24,1	837	20,4	24,9
Jämsän seutu	40,4	27,5	32,1	1 426	27,3	34,7
Järvenpää	42,4	40,1	17,5	985	19,1	25,0
Kaakkois-Savo	29,2	29,3	41,5	1 013	29,3	36,0
Kaarina-Piikkiö	50,6	30,8	18,7	1 215	21,0	27,7
Kainuun maak.	44,2	30,3	25,5	938	19,0	23,9
Kalajoki	44,1	34,1	21,8	1 247	24,7	32,8
Kankaanpää	38,7	31,8	29,4	1 503	27,9	34,8
Karkkila	50,1	24,5	25,4	874	16,6	21,0
Kauhajoki	40,7	32,7	26,6	1 201	25,7	32,7
Kauhavan seutu	42,2	29,0	28,8	1 215	25,3	32,2
Kemijärvi	36,1	32,3	31,6	910	23,6	28,3
Kemi	47,2	35,7	17,1	715	15,2	18,1
Keminmaa	54,7	28,3	17,0	1 095	16,8	22,2
Kemiönsaari	32,1	28,6	39,3	1 209	31,2	38,1
Kempele	53,0	32,6	14,4	1 267	20,5	29,5
Kerava	39,4	38,5	22,0	1 046	21,8	27,9
Keski-Satakunta	45,4	25,1	29,5	902	19,6	24,4
Keuruu-Multia	32,8	26,4	40,8	1 292	31,7	39,1
Kiiminki	63,1	26,8	10,1	1 167	15,5	23,1
Kinnula	42,5	26,1	31,4	1 156	24,3	31,0
Kirkkonummi	53,6	30,4	16,0	1 003	16,4	22,6
Kittilä	39,6	33,8	26,6	1 593	27,6	34,6
Kiuruvesi	52,4	25,7	21,9	842	13,5	17,1
Kolari	33,2	34,2	32,6	1 160	32,3	39,7
Konnevesi	33,1	27,4	39,5	1 682	36,5	45,5
Korpilahti-Muurame	37,1	31,4	31,5	1 233	32,6	43,9
Korsholm, Mustasaari	54,5	29,8	15,6	908	16,0	20,9
Kotka	44,0	31,9	24,2	686	15,8	19,4
Kouvolan seutu	-	-	-	899	24,6	30,6
Kristiinanseutu	31,3	31,0	37,7	1 336	34,2	41,6
Kronoby, Kruunupyy	47,2	32,7	20,2	1 067	23,4	30,3
Kuopio	44,6	33,9	21,5	906	18,2	22,7
Kurikka	48,0	28,8	23,1	915	18,9	24,0
Koko maa / Hela landet	43,3	33,0	23,6	1071	22,9	29,3

Terveyskeskus	0-17 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	18-47 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	48- vuotiaiden ja vanhempien osuus kaikista potilaista	Käyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti	Aikuis- potilaiden osuus koko väestöstä	Aikuis- potilaiden osuus aikuis- väestöstä
Hälsocentral	0-17 - åringar av alla patienter	18-47 - åringar av alla patienter	48 åringar och äldre av alla patienter	Besök per 1000 invånare	Vuxen- patienternas andel av hela befolkningen	Vuxen- patienternas andel av vuxen- befolkningen
	%	%	%		%	%
Kuru	-	-	-	1 191	25,6	32,0
Kuusamo	54,9	25,3	19,8	819	16,5	21,5
Kyrönmaa	53,9	23,7	22,3	1 126	17,4	22,3
Kärsämäki	51,0	26,4	22,7	859	20,1	26,8
Lahti	44,2	29,7	26,0	804	16,6	20,4
Laitila-Pyhäranta	33,7	30,6	35,7	1 272	31,5	39,7
Lammi-Tuulos	32,2	27,4	40,4	1 405	35,3	44,2
Lappajärvi	34,5	30,8	34,7	857	24,7	30,1
Lappeenranta	50,5	33,7	15,9	574	10,0	12,3
Laukaa	43,3	30,2	26,6	1 020	22,3	30,3
Lempäälä	52,9	26,2	20,9	946	17,9	24,3
Leppävirta	37,5	30,6	31,9	1 170	26,4	33,0
Lestijärvi	47,5	29,0	23,5	714	19,9	25,9
Lieksa	29,5	26,6	43,8	1 085	28,0	33,7
Liperi	46,5	26,9	26,6	874	20,1	26,5
Lohja	37,1	38,7	24,2	1 006	23,4	31,6
Loimaan seutu	41,4	27,5	31,1	1 031	22,4	28,0
Luoteis-Satakunta	37,5	26,5	36,0	1 441	29,3	37,3
Luvia	55,0	23,5	21,5	696	15,2	19,5
Malax-Korsnäs	26,2	51,4	22,4	1 370	46,0	56,8
Malmin th.-alue	62,1	26,5	11,4	783	11,1	15,1
Masku	46,7	26,3	27,0	1 183	24,9	33,8
Miehikkälä	-	-	-	1 197	34,4	41,7
Mikkeli	39,2	34,9	25,9	800	18,3	22,9
Muhos	52,9	30,9	16,1	1 129	21,1	29,6
Mynämäki-Mietoinen	42,5	26,6	30,8	1 216	23,6	30,6
Mäntsälä	53,6	33,9	12,6	901	18,3	25,1
Mäntyharju	29,1	28,4	42,5	1 174	37,4	45,4
Mäntän seutu	37,1	29,3	33,6	1 065	24,1	28,8
Naantali	49,7	25,3	25,0	1 276	20,4	26,4
Nastola	50,6	29,3	20,1	1 020	18,6	23,5
Nilsinä	45,1	26,4	28,5	938	20,4	25,1
Nokia	54,7	29,0	16,4	852	14,8	19,2
Nummi-Pusula	42,2	25,5	32,4	1 124	23,8	30,7
Nurmes ja Valtimo	34,6	30,9	34,5	924	26,3	32,2
Nurmijärvi	52,4	33,4	14,3	1 098	19,1	26,9
Nykarleby, Uusikaarlepyy	50,4	35,4	14,2	951	18,6	23,6
Närpes, Närpiö	33,2	27,4	39,3	1 347	29,5	35,7
Oravais, Vörå och Maxm	-	-	-	866	22,2	28,4
Koko maa / Hela landet	43,3	33,0	23,6	1 071	22,9	29,3

Terveyskeskus	0-17 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	18-47 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	48- vuotiaiden ja vanhempien osuus kaikista potilaista	Käyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti	Aikuis- potilaiden osuus koko väestöstä	Aikuis- potilaiden osuus aikuis- väestöstä
Hälsocentral	0-17 - åringar av alla patienter	18-47 - åringar av alla patienter	48 åringar och äldre av alla patienter	Besök per 1000 invånare	Vuxen- patienternas andel av hela befolkningen	Vuxen- patienternas andel av vuxen- befolkningen
	%	%	%		%	%
Orimattilan seutu	39,6	30,7	29,8	1 191	26,6	34,4
Orivesi	37,8	27,5	34,6	1 126	26,3	33,2
Oulainen	46,5	29,9	23,6	1 221	22,1	29,5
Oulu	46,4	37,1	16,5	818	15,7	19,6
Oulunsalo	54,8	33,2	12,0	1 386	20,8	31,7
Outokumpu	30,5	30,7	38,8	1 099	30,9	37,6
Padasjoki	35,3	24,9	39,8	1 267	28,7	34,4
Paimio-Sauvo	50,0	28,7	21,4	849	16,6	21,4
Palokka	37,6	31,6	30,8	1 070	27,0	36,2
Pargas, Parainen	-	-	-	1 122	18,4	23,5
Parikkala	25,7	27,7	46,6	1 682	41,2	49,2
Pello	37,9	26,0	36,1	1 073	24,8	30,0
Perho	42,9	32,2	24,9	1 217	24,1	33,8
Pielavesi ja Keitele	35,6	26,4	38,0	1 327	29,8	36,6
Pihtipudas	40,5	28,7	30,9	1 338	25,8	33,3
Pirkkala	47,2	32,9	20,0	1 151	22,4	30,2
Pori	47,6	32,0	20,5	829	16,1	19,9
Pornainen	56,2	27,5	16,4	1 369	21,4	31,7
Porvoo	48,5	30,7	20,8	1 003	18,2	23,7
Posio	48,9	26,1	25,0	764	16,0	19,5
Pudasjärvi	53,9	24,1	22,0	970	16,5	21,2
Pyhtää	39,6	26,6	33,9	1 045	22,5	28,7
Pyhäjärvi	39,4	29,8	30,8	758	18,9	23,4
Pyhäselkä	45,1	29,8	25,1	760	16,7	23,4
Raahen seutu	44,5	35,4	20,1	1 154	23,5	30,8
Raisio	49,1	28,9	22,0	776	15,7	20,0
Ranua	49,7	29,6	20,7	1 040	21,5	29,7
Rautjärvi	30,8	26,6	42,5	981	24,8	29,8
Reisjärvi	38,1	32,8	29,1	1 462	34,6	45,5
Riihimäen seutu	43,1	31,5	25,5	1 128	24,0	30,5
Rovaniemi	50,4	33,6	16,0	639	13,3	16,8
Ruovesi	35,0	23,8	41,2	959	32,4	39,7
Rusko	39,9	30,6	29,5	1 668	35,4	49,7
Saarijärvi-Karstula	41,0	27,7	31,3	1 261	26,1	32,6
Salon seutu	46,7	27,4	25,9	1 121	19,2	24,1
SASPE (Sastamala)	45,0	26,6	28,4	1 112	21,0	26,5
Savitaipale	28,0	24,5	47,5	1 235	34,3	41,5
Savonlinna	34,8	31,2	34,0	970	26,0	31,7
Seinäjoen seutu	45,5	33,1	21,5	917	20,5	26,3
Koko maa / Hela landet	43,3	33,0	23,6	1 071	22,9	29,3

Terveyskeskus	0-17 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	18-47 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	48- vuotiaiden ja vanhempien osuus kaikista potilaista	Käyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti	Aikuis- potilaiden osuus koko väestöstä	Aikuis- potilaiden osuus aikuis- väestöstä
Hälsocentral	0-17 - åringar av alla patienter	18-47 - åringar av alla patienter	48 åringar och äldre av alla patienter	Besök per 1000 invånare	Vuxen- patienternas andel av hela befolkningen	Vuxen- patienternas andel av vuxen- befolkningen %
	%	%	%		%	%
Sibbo, Sipoo	54,7	28,5	16,8	1 162	15,5	21,4
Siilinjärvi ja Maaninka	42,0	34,8	23,2	1 051	24,7	33,2
Simo	46,6	29,7	23,7	910	21,4	27,3
Sisä-Savo	35,2	26,9	37,9	1 084	27,7	34,3
Siuntio	44,6	33,9	21,5	773	16,5	22,4
Sodankylä	52,3	27,4	20,2	872	14,4	17,8
Somero	44,4	25,4	30,2	1 225	23,0	28,8
Sonkajärvi	46,9	27,8	25,3	981	19,2	23,7
Sysmä	29,3	21,3	49,5	1 725	38,0	46,1
Säkylä ja Köyliö	36,5	26,9	36,6	1 160	25,8	32,4
Taipalsaari	49,8	30,6	19,6	1 136	19,2	25,6
Taivalkoski	40,6	29,6	29,8	1 196	31,9	42,4
Tampere	44,5	36,8	18,7	804	15,5	18,8
Tervola	42,5	29,2	28,3	1 396	26,0	33,4
Teuva	47,0	26,1	26,8	1 015	20,3	24,9
Tiirismaa	39,5	31,4	29,1	1 309	28,6	36,9
Tohmajärvi	31,2	29,7	39,1	1 071	33,9	41,6
Toholampi	48,3	30,7	21,0	906	19,0	25,0
Tornio	48,4	36,9	14,7	830	17,0	22,1
Turku	41,2	36,7	22,1	680	14,3	17,1
Tuusula	48,0	30,6	21,5	1 129	20,9	28,8
Tyrnävä	66,2	24,9	8,9	1 013	12,0	18,3
Ulvila	55,3	25,3	19,4	1 038	16,4	20,7
Utajärvi	51,3	27,0	21,8	1 081	17,7	23,3
Utsjoki	32,1	29,5	38,4	576	19,7	23,9
Uusikaupunki	39,1	33,1	27,8	1 040	25,8	32,0
Vaasa	41,6	36,9	21,6	1 139	23,2	28,9
Valkeakoski	39,0	35,3	25,8	987	23,9	29,7
Vantaa	43,7	38,6	17,7	909	18,6	24,2
Varkaus	41,4	29,7	28,9	1 034	21,6	26,7
Vehmassalo	-	-	-	1 780	33,3	41,3
Vesilahti	58,1	22,2	19,6	1 187	18,6	25,9
Vieska	38,5	34,7	26,8	1 502	36,9	50,3
Vihti	54,0	29,4	16,6	913	15,4	20,7
Viitasaari	38,0	24,2	37,7	1 007	24,3	30,0
Vilppula	39,5	29,6	30,9	862	20,6	24,6
Virrat	38,9	26,5	34,6	1 133	23,5	28,6
Ylihärmä	51,7	23,3	24,9	904	19,0	24,6
Yli-li	53,3	26,8	20,0	891	19,3	27,7
Koko maa / Hela landet	43,3	33,0	23,6	1 071	22,9	29,3

Terveyskeskus	0-17 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	18-47 - vuotiaiden osuus kaikista potilaista	48- vuotiaiden ja vanhempien osuus kaikista potilaista	Käyntien lukumäärä 1000 asukasta kohti	Aikuis- potilaiden osuus koko väestöstä	Aikuis- potilaiden osuus aikuis- väestöstä
Hälsocentral	0-17 - åringar av alla patienter %	18-47 - åringar av alla patienter %	48 åringar och äldre av alla patienter %	Besök per 1000 invånare	Vuxen patienternas andel av hela befolkningen %	Vuxen patienternas andel av vuxen befolkningen %
Ylikiiminki	45,8	32,1	22,1	1 124	23,7	32,6
Ylitornio	39,5	29,0	31,5	1 090	26,8	33,2
Ylöjärvi	39,1	37,2	23,8	1 127	28,8	39,6
Ääneseutu	31,9	33,1	35,0	1 061	27,8	35,2
Koko maa / Hela landet	43,3	33,0	23,6	1 071	22,9	29,3

TYÖPAPEREITA-sarjassa aiemmin ilmestyneet

2008

Mieli 2008. Kansallisten mielenterveyspäivien taustamateriaali, luennot ja posterit
Psykisk hälsa 2008. Nationella dagar för mental hälsa: bakgrundsmaterial, föreläsningar och postrar
Työpapereita – Diskussionsunderlag 6/2008 Tilausnro T6/2008

Sinikka Varsio, Anne Nordblad, Miika Linna, Irma Arpalahti, Päivi Strömmer, Tuomo Karhunen, Sinikka Huhtala. SUHAT-hankkeen menestystarina. Strateginen johtamisen benchmarking-kehittäminen terveyskeskusten suun terveydenhuollossa 2002–2005
Työpapereita 5/2008 Tilausnro T5/2008

Jan Klavus (toim.) Terveystaloustiede 2008
Työpapereita 4/2008 Tilausnro T4/2008

Timo Hujanen et al. Terveystaloustiede 2006
Työpapereita 3/2008 Tilausnro T3/2008

Tuulia Rotko, Marita Sihto (toim.). Terveystaloustiede 2007 -seminaari. 21.–22.3.2007, Stakes. Seminaariraportti
Työpapereita 2/2008 Tilausnro T2/2008

Maija Ritamo (toim.). Terve Kunta -päivät. 22.–23.1.2008, Paasitorni, Helsinki
Työpapereita 1/2008 Tilausnro T1/2008

2007

Pasi Moisio. HYPA 2006. Hyvinvointi & Palvelut -kyselyn 2006 aineistokuvaus
Työpapereita 33/2007 Tilausnro T33/2007

Matti Rimpelä, Hanna Happonen, Kirsi Wiss, Vesa Saaristo, Elise Kosunen, Arja Rimpelä. Kouluterveydenhuollon laatusuosituksen toimeenpano 2004–2007
Työpapereita 32/2007 Tilausnro T32/2007

Riitta Haverinen, Riitta Haahti (red.): Annus Socialis Fenniae 2007. Nordiskt socialdirektörsmöte. Oslo, Norge 24–25 oktober 2007
Työpapereita 31/2007 Tilausnro T31/2007

Tarja Heino: Keitä ovat uudet lastensuojelun asiakkaat? Tutkimus lapsista ja perheistä tilastolukujen takana
Työpapereita 30/2007 Tilausnro T30/2007

Ville Remes, Mikko Peltola, Unto Häkkinen, Heikki Kröger, Juhana Leppilahti, Miika Linna, Antti Malmivaara, Keijo Mäkelä, Olavi Nelimarkka, Ilmo Parvinen, Seppo Seitsalo, Jarmo Vuorinen: PERFECT – Tekonivelkirurgia. Lonkan ja polven tekonivelkirurgian kustannukset ja vaikuttavuus
Työpapereita 29/2007 Tilausnro T29/2007

Harriet Finne-Soveri, Pia Nurme: Tehostetun palveluasumisen asukasvalinta ja palveluohjauksen kriteerit
Työpapereita 28/2007 Tilausnro T28/2007